

**RÁKOSMENTI
ÖSSZEFOGÁS ÓVODA**

1173 Budapest, Lázár Deák u. 15-17.

Tel.: 06-1-257-0056

OM azonosító: 034629

e-mail: ovodavezeto@osszefogasovi.hu,

www.osszefogasovi.hu

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Érvényes: 2017. április 28-tól

Készítette:
Pappné Veszprémi Júlia
intézményvezető

Tartalomjegyzék

Az óvodára jellemző adatok	4
Helyzetkép.....	5
Az óvoda bemutatása	5
Törvényességi háttér	7
1. Bevezető	8
1.1. Nevelési filozófiánk	8
2. Gyermekkép, óvodakép.....	9
3. Az óvodai nevelés feladatai.....	12
3.1. Pedagógiai alapelveink:.....	12
3.1.1. Az óvodai nevelés általános feladata	13
3.1.1. Teljes körű egészségfejlesztés.....	13
3.1.2. Az érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés.....	26
3.1.3. Anyanyelvi, értelmi fejlesztés, nevelés megvalósulása	33
3.1.4. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése	36
4. Az óvodai élet megszervezésének elvei	40
4.1. Személyi feltételek	40
4.2. Tárgyi feltételek	42
4.3. Az óvodai élet megszervezése.....	44
4.3.1. Napirend	44
4.3.2. Hetirend.....	45
4.3.3. Dokumentumaink	46
4.3.4. Mérés, értékelés.....	47
5. Az óvoda kapcsolatai	47
5.1. Óvoda-család kapcsolata	47
5.2. A fenntartóval való kapcsolattartás	48
5.3. Bölcsődével való kapcsolattartás	48
5.4. Az iskolával való kapcsolattartás	48
5.5. Gyermekjóléti Szolgálattal való kapcsolattartás	49
5.6. Pedagógiai szakszolgálatokkal való kapcsolattartás	49
5.7. Kulturális intézményekkel való kapcsolattartás	50
5.8. Makk Marci és Makk Marcsi Egészséges gyermekekért alapítvány kuratóriumával való kapcsolattartás	50
5.9. Egyházakkal való kapcsolattartás.....	50
6. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai	50
6.1. Játék	50
6.2. Verselés, mesélés	54

6.3.Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	57
6.4.Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	59
6.5.Mozgás	60
6.6.Külső világ tevékeny megismerése	63
6.6.1.Természeti és társadalmi környezet	65
6.6.2.Környezetvédelem.....	66
6.6.3.Környezetünk mennyiségi és formai viszonyai	67
6.7.Munka jellegű tevékenységek	69
6.8.A tevékenységekben megvalósuló tanulás	70
7.A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére	72
8.Gyermekvédelem	75

Az óvodára jellemző adatok

Óvodánk hivatalos elnevezése: Rákosmenti Összefogás Óvoda

Címe: 1173 Budapest, Lázár deák u. 15-17.

OM azonosító: 034629

Óvodavezető: Pappné Veszprémi Júlia

Az óvoda fenntartója: Budapest Főváros XVII. ker. Rákosmente
Önkormányzatának Képviselőtestülete

Az óvoda működési engedélyének száma, kelte: 1995/1981. november 07.

Alapító Okiratban meghatározott létszám: 150 fő

Az óvoda elérhetőségei: 06-1-257-0056
ovodavezeto@osszefogasovi.hu
www.osszefogasovi.hu

Helyzetkép

Az óvoda bemutatása

Az intézmény a XVII. kerület zöldövezetében családi házas övezetben, a Madárdombon található. Az óvodát kertés családi házak veszik körül.

A szép, parkosított környezetben szerényen megbújik Makk Marci és Makk Marcsi, akik hirdetik, hogy ebben az óvodában nagy hangsúlyt fektetünk a gyermekek egészséges életmódjának alakítására. Így lettek ők intézményünk jelképei.

Óvodánkat 4 csoporttal adták át 1981-ben.

2010-ben uniós pályázat útján még egy csoporttal bővültünk, illetve fejlesztő szobákat alakítottak ki, a pedagógusok öltözőjét, valamint a konyhát korszerűsítették. Így lettünk 5 csoportos, részben felújított intézmény. Ennek a felújításnak nagyon örültünk, hiszen egyrészt a jelentkező gyermekek létszáma évek óta nagyobb volt, mint a felvehető gyermekek száma, másrészt korszerűbb, tágasabb intézményben jobban tudtuk napi munkánkat végezni.

Nem ez volt azonban az intézmény fennállása óta az első bővítés, mert 2007-ben, kerületünkben először, a mi intézményünkben adták át a napfényes, minden igényt kielégítő tornatermünket, amelyben mindazt a mozgásfejlesztést megvalósíthattuk, melyet programunkban célként jelöltünk meg. Ezzel egy időben logopédiai szobát is avattunk.

Óvodánk igen szép, tágas udvarral rendelkezik, nagy erőssége, hogy családi házak veszik körül, és gyalogos közlekedés is alig van az óvoda környékén.

Az elmúlt több évtized alatt, kialakítottuk sajátos arculatunkat, helyi sajátosságainkat.

Elsődleges feladatunk az esztétikus, barátságos környezet megteremtése, ahol a gyermekek biztonságban és otthonosan érzik magukat.

Amire eddigi munkánk során büszkék vagyunk, s melyek sajátos arculatunkat tükrözik:

Az egészséges életmódra nevelés mindenkor elsődleges szerepet kapott munkánk során. Az óvoda udvarának kialakítása, melyre tudatosan igen sok gondot fordítottunk, a gyermekek egészséges életmódjának, illetve a mozgásfejlesztés megvalósításának meghatározó helyszíne. Az egészséges életmódra nevelés eddig is kiemelt feladataink között szerepelt, így természetes volt számunkra, hogy ezt a területet továbbra is kiemelten kezeljük és meglévő tapasztalatainkat még tudatosabbá téve határozzuk meg az újabb célokat, feladatokat.

A fentiek értelmében óvodánk kiemelt fő feladata az egészséges életmódra nevelés, és ezzel összehangoltan a külső világ-, környezet sokoldalú megismertetése.

Nevelési Programunkat az Óvodai nevelés Országos Alapprogramja, a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire épül, meghatározza a magyarországi óvodákban folyó

pedagógiai munka alapelveit. Saját programunk, és az Alapprogram egymásra épülő, szakmailag összehangolt rendszere biztosíték arra, hogy intézményünk szakmai önállósága és az óvodai nevelés sokszínűsége mellett érvényesüljenek azok az általános szakmai igények, amelyeket az óvodai neveléssel szemben a társadalom a gyermek harmonikus fejlődése érdekében megfogalmaz.

Törvényességi háttér

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (a továbbiakban Nkt.)
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 2003. évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról - 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és Az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 2011. évi CLXXIX. Törvény a nemzetiségek jogairól
- 1997. évi XXXI. tv. a Gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról
- 48/2012. (XII.12.) EMMI rendelet a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 277/1997. (XII.22.) kormányrendelet a pedagógus – továbbképzésről, a pedagógus – szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről
- 15/2013. (II.26. EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- Nevelőtestületi határozatok

1. Bevezető

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve, Magyarország Alaptörvényének értékeit és a Magyarország által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket figyelembe véve meghatározza a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit.

Az óvodai nevelés pedagógiai alapelveinek meghatározásánál abból kell kiindulni, hogy:

- a gyermeket - mint fejlődő személyiséget - gondoskodás és különleges védelem illeti meg;
- a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be.
- az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásának megerősítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

Az Alapprogram szerint az óvodai nevelésben érvényesülhetnek a különböző - köztük az innovatív - pedagógiai törekvések, mivel az alapprogram biztosítja az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek, értékrendjének és módszertani szabadságának érvényesülését, megkötéseket csak a gyermek érdekében, védelmében tartalmaz.

Az intézmény pedagógiai programjának nevelési célja az egyéni sajátosságokat, valamint az eltérő fejlődési ütemet figyelembe véve a 3-7 éves gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének elősegítése.

Óvodánk a fenntartói elvárásoknak eleget téve 2015. 08. 01-től az Alapító Okirat módosítása értelmében fogadja azokat a gyermekeket, akik a Szakértői Bizottság szakvéleménye alapján beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási) küzd.

Ennek megfelelően továbbképzéseink irányát ez a terület adja.

1.1. Nevelési filozófiánk

Ha teheted, kézzel – fejjel - szívvel, személyes érdeklődésből indítatva,
Szabadon játszva, próbálkozva, tévedve, egyéni ütemben haladva,
Az önkifejezés lehetőségeivel élve, kreatívan, leleményesen,
Önállóan, felfedezve, önbizalommal, felelősséggel,
Tárgyi, érzelmi biztonságban, gazdag, ihlető környezetben,

Figyelmes segítséggel, ösztönző támogatással,
Szeretettel, megértéssel befogadva, jó szándékkal bírálva,
Nyitottan, rugalmasan tolerálva, egyéni különbségeket tiszteletben tartva,
Szárnyakat adhatsz óvodásaidnak!

2. Gyermekkép, óvodakép

Gyermekkép

A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, valamint a környezeti hatások együttesen határozzák meg.

Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, és abból a tényből indul ki, hogy az ember szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség.

Célunk hogy minden gyermek egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, meglévő hátrányai csökkenjenek.

Programunkból adódó legfőbb célunk egészségileg, testileg, szellemileg kiegyensúlyozott gyermekek nevelése, akik óvodás kor végére az egészséget értéként kezelik.

Óvodánk tevékenységét az alábbi célok határozzák meg:

- A gyermek sokoldalú, harmonikus fejlődésének elősegítése, a hátrányok kiegyenlítése.
Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést, nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.
- Az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodunk az életkornak és fejlettségnek megfelelő, mással nem helyettesíthető szabad játékra, és ehhez kapcsolódóan a gyermek egyéni képességéhez igazodó műveltségtartalmak közvetítéséről.
- A gyermeki személyiség, és a gyermek egyéni készségeinek kibontakoztatása, az életkori sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével valósulhat meg.
- A nyugodt, családi légkör megteremtése, fenntartása az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör biztosítása.
- A gyermeki személyiség, valamint a "másság" tisztelete, elfogadása, szeretete és megbecsülése.
- Az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok, alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítése, az egyenlő hozzáférés biztosításával.
- A gyermeket, mint fejlődő személyiséget gondoskodás, bizalom és különleges védelem illeti meg.

- Hatékony fejlődési, köztük az innovatív lehetőségek megteremtése, illetve tanulási helyzet biztosítása, amelyben minden gyermek elsajátítja személyiségének fejlődéséhez szükséges alapvető ismereteket, amelyek majd az iskolai követelményeket is kellően előkészítik.

Óvodakép

Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit.

Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit, a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei:

- Családias, derűs légkörben sok-sok szeretettel nevelünk.
- A gyermekeink fejlődéséhez szükséges sokféle, változatos tevékenységet biztosítunk, különös tekintettel a gyermekek legfontosabb tevékenységére, a játékra.

Változatos mozgási lehetőségek biztosításával megteremtjük a gyermekek számára a mozgásöröm megélésének lehetőségét, amely biztosítja számukra a testi-lelki szociális harmóniát.

- Mese, vers, bábozás, képalkotás és a természet csodáinak érzékeltetésével őszinte, nyitott, kíváncsi, toleráns kellő önfegyelmekkel és akarattal rendelkező, jószívű, vidám, segítőkész és becsületos gyermekeket nevelünk.
- A közösségi tevékenységek során formáljuk a gyermekek érzelmeit, magatartását, szokásait.
- Alapozó nevelésünkkel elősegítjük a minél zökkenőmentesebb iskolakezdést.
- Gyermekeink fejlesztése, képességeik kibontakoztatása az egyéni sajátosságaik figyelembevételével történik.
- Megfelelő óvodai szocializációval segítjük a többszörösen hátrányos helyzetű gyermeket a majdani iskolai tanulás folyamatában.
- Az óvoda közvetetten segíti az iskolai közösségben történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését.
- Óvodánk pedagógusai figyelembe veszik az egyéni különbségeket és „esélyteremtő” pedagógiai nevelést folytatnak.
- Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását.

A társadalmi és gazdasági környezet gyors változásai nyomán egyre több elvárás fogalmazódik meg az intézményi neveléssel kapcsolatban. Úgy gondoljuk, hogy ezeket a hatásokat az óvoda kevésbé tudja befolyásolni, ezért azokra a nevelési területekre helyezzük a hangsúlyt, amelyeken keresztül komplex hatást tudunk elérni a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására.

Olyan kompetenciák kialakításra törekszünk gyermekeinknél, amelyek képessé teszik őket arra, hogy a nemzetközi közösségekben meglévő sokszínűséget és különbözőséget megértsék, miközben megtanulják kezelni is ezeket.

Óvodai nevelésünk lehetővé teszi más kultúrából érkező gyermekek együttnevelését, differenciált személyiségfejlesztését.

A kultúra őrzését, átörökítését emberi jognak tekintjük. A migráns gyermekek óvodai nevelésében támogatjuk a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja szerint az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.

Az óvodai és a családi gondozási szokások összehangolása segít az azonos elvek betartásában.

Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése

A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének célja a normál pedagógiai célokkal megegyeznek, csupán megközelítési módban térnek el attól, a diagnózistól, az egyéni pszichés és mozgásállapottól függően.

Speciális részcélokkal egészülnek ki annak érdekében, hogy ezen kisgyermek is a lehető legnagyobb önállóságot érjék el, így aktív tagjává váljanak környezetüknek, majd később a társadalomnak.

A sajátos nevelési igényű gyermekeink eredményes együttnevelésének első állomása a befogadó szemlélet alakítása az óvoda egész közösségében. Ebben a befogadó környezetben a sajátos nevelési igényű gyermek könnyebben beilleszkedik, a csoport befogadja, és hűzóerőként hat rá. A csoport, és a felnőtt közösség az együttélés során olyan humán értékekkel gazdagodik, mint az elfogadás, tolerancia, segítőkészség.

Az SNI, ezen belül autizmus spektrum zavarral küzdő gyermeknek elsősorban saját énképével kell tisztában lennie, próbálja a szokás- szabályokat elfogadni, alkalmazni, saját ütemében egyéni fejlesztéssel, szakember bevonásával segíteni a bővebb ismerethez való jutását.

Enyhe értelmi fogyatékosok, viselkedészavaros és megismerőtevékenység zavaraival küzdő gyermekek esetében fejlesztés folyamán figyelembe kell vennünk az alábbiakat:

- Környezetükről való ismeretük alacsonyabb szintű, kevés a tapasztalatuk
- A környezetükben nem megfelelően tájékozódnak
- A megtapasztalt információkat nehezen rendszerezik, ehhez speciális megsegítésre van szükségük
- Előfordulhatnak az érzékelés, észlelés zavarai (csökkent vagy túlműködések)
- Előfordulhatnak sztereotip viselkedésminták, bizarr mozgások, melyek megnehezíthetik az érzékelést, információszerzést
- Figyelmük szórt, szűk terjedelmű, sokszor nehezen motiválhatók
- Pillanatnyi lelkiállapotuk erősen befolyásolja gondolkodási, figyelmi szintjüket

- Gondolkodási funkciójuk alacsony szintű (összehasonlítás, analízis, szintézis)

Feladatunk:

- befogadó óvodai környezet megteremtése, a megfelelő mozgás és élettér kialakítása
- a különleges bánásmódnak és az egyes fogyatékoságnak megfelelő nevelés segítő eszközök biztosítása
- az elfogadó, az eredményeket értékelő, harmonikus légkör biztosítása
- a csoportszervezés alapelveinek meghatározása
- differenciált, egyéni bánásmód az eltérő ütemű fejlődés lehetőségének biztosítása
- védettség biztosítása az SNI gyermek szocializációjának elősegítése
- a normál közösség húzó erejének érvényesítése
- önállóságra nevelés
- szakember, gyógypedagógus segítségével rehabilitációs, fejlesztési a sérült területek, képességek fejlesztése, kompenzálása, játékos, életkorhoz igazodó terhelhetőséghez igazodó egyéni és csoportos foglalkozási formában.

A különleges gondozást igénylő gyermekek fejlődésének tudatos segítése érdekében az óvodapedagógusok minden esetben egyéni fejlesztési tervet készítenek.

3. Az óvodai nevelés feladatai

3.1. Pedagógiai alapelveink:

- A gyermeki személyiség tisztelete, elfogadása, a gyermeki jogok és alapvető szabadságjogok tiszteletben tartása, megerősítése, mely a szereteten, bizalmon és megbecsülésen alapul.
- Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó szemléletet tükröző, ennek megfelelően törekszünk a gyermek személyiségének differenciált fejlesztésével képességeinek kibontakoztatására, felzárkóztatására, tehetséggondozásra, az esélyegyenlőség biztosítására.
- A gyermek nevelése elsősorban a család joga, melyet óvodánk sajátos eszközeivel kiegészít. A családi és óvodai nevelés összehangolása érdekében partnerközpontú együttműködésre, nyitottságra törekszünk.
- Az egészség megőrzéséhez szükséges szokások alakítása csak a szülői házzal együttműködve válhat sikeressé.
- Az óvodás életkorban a gyermek alapvető tevékenysége, létformája a szabad játék, ezért óvodai nevelésünkben is ez az alapvető tevékenységforma.
- A természeti és tárgyi környezet megismerése, környezettudatos magatartás megalapozása, a gyermeket körülvevő felnőttek példáján keresztül.
- Olyan környezet biztosítása, mely igazodik a szükségleteihez, életkori és egyéni sajátosságaihoz, és érzelmi biztonságot nyújt. Minden gyermek számára biztosítjuk az óvodai neveléshez való egyenlő hozzáférést.

Valljuk, hogy a valódi tudás az, amit a gyermek maga fedez fel, és önkéntes cselekvésen keresztül tapasztal meg.

Óvodánkban komplex nevelés folyik, de az anyanyelvi nevelés áthatja az óvodai nevelés egészét.

Óvodai nevelésünk fő célja, hogy a gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvoda differenciált nevelési folyamat eredményeként testileg, lelkileg, szociálisan és értelmileg is elérje az életkorának és képességeinek megfelelő legmagasabb szintet. Nyitott, önálló, érdeklődő és kiegyensúlyozott gyermek óvodáskor végére.

Pedagógiai alapelveink megvalósításából adódó feladataink:

- Érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes, pedagógiai optimizmust sugárzó légkör megteremtése
- Testi, szociális és anyanyelvi, értelmi képességek, egyéni és életkori sajátosságnak megfelelő alakítása.
- Gyermeki közösségben végezhető, sokoldalú, életkornak és egyéni fejlettségnek megfelelő tevékenységek biztosítása, melyben segítjük a gyermeket, a közösséghez való alkalmazkodásban, szociális kapcsolatainak alakításában.
- Életkori és egyéni fejlettségüknek megfelelő műveltségtartalmak közvetítése.
- A gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi és tárgyi környezet feltételeinek biztosítása.
- Az egészséges életmód alapjainak megteremtése.

3.1.1. Az óvodai nevelés általános feladata

- Teljes körű egészségfejlesztés
- Érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelés
- Anyanyelvi, értelmi fejlesztés nevelés megvalósítása
- Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése

3.1.1. Teljes körű egészségfejlesztés

Célja gyermekek szomatikus, pszichés egészségének elősegítése és megőrzése, kulturált, egészséges környezet formálása és folyamatos fenntartása, a környezeti ártalmak csökkentése az egészséget segítő képességek fejlesztése, az egészséget károsító magatartás visszaszorítása.

Az egészséges életmód alakítása Pedagógiai Programunk egyik kiemelt feladata. Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja szerint az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életviteligényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. A gyermek óvodában eltöltött idejét a testi, lelki jólétnek és egészségnek kell jellemeznie. A népesség egyre romló egészségi állapota, a természeti környezet pusztulása csak az emberi viselkedés és gondolkodásmód megváltoztatásával állítható meg, s ezért már az óvodában is sokat kell tennünk.

Az egészséges életmódra nevelés döntő jelentősége abban áll, hogy a követendő életmód elemei mintaként és értéként épüljenek be a nevelési folyamat minden mozzanatába.

Az egészséges életmódra nevelés területei:

1. Szomatikus nevelés
2. Mentális egészségnevelés
3. Szociális egészségnevelés

A szomatikus nevelés célja:

- szilárd szokásrendszer kialakulása a testi- lelki- szociális egészség megőrzésének érdekében.
- Pozitív hozzáállás a külső és belső környezethez.

Az óvodapedagógus feladatai:

- a gondozási feladatok nevelő hatásának kiaknázása
- az önállósági törekvések támogatása
- az egészséges életmód szokásainak kialakítása
- gondozás, a testi szükségletek és a mozgásigény kielégítése
- a személyi higiéné kialakítása
- egészséges táplálkozás, öltözködés megtanítása
- a gyermekek egészségének védelme
- a gyermekek edzése
- mozgásszervek célszerű és tudatos fejlesztése, mindennapos testnevelés
- pihenés biztosítása
- a környezettudatos szokások megalapozása
- biztonságos környezet biztosítása
- balesetek megelőzéséhez szükséges magatartásformák tudatosítása
- állandóan ható, személyes példaadás, a gyerekek egyéni fejlettségétől függő segítségnyújtás, folyamatos ellenőrzés
- a tárgyi feltételek mindenkorai biztosítása
- az óvoda egészségnevelő – védő munkájának megismertetése.
- korszerű testnevelési eszközök beszerzése, tudatos, szakszerű használata
- a két agyi központ harmonikus fejlődésének elősegítése céltudatosan tervezett mozgásanyaggal
- a szabad levegőn tartózkodás aktivitás szintjének növelése
- a táplálékallergiás, vagy tápanyag felszívódási zavarokban szenvedő gyermekek eltérő táplálkozásának megszervezése
- helyi adottságok kihasználása a gyermekek környezetvédelmi nevelésében

A mentális egészségnevelés célja

- A gyermekek kiegyensúlyozott pszichés fejlődése.

- A környezethez történő alkalmazkodás támogatása.
- A környezetből érkező ártalmas hatásokra a megfelelő megoldási stratégiák, megismertetése, elsajátítása.
- Pozitív életérzés kialakulása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- személyi és tárgyi jellegű stressz faktorok kiküszöbölése
- szülői szemlélet formálása a korai függőségek kialakulásának megelőzésére (TV, számítógép, stb.)

A szociális egészségnevelés célja

- Kiegyensúlyozott kapcsolatok kialakulása, fennmaradása a gyerekek és a felnőttek egymás közötti viszonyaiban.

Az óvodapedagógus feladatai:

- az átjárhatóság biztosítása az egyes csoportok között a mentálisan rászorulóknak
- a pedagógus párok közötti összehangolt és egyetértő nevelésmód kialakítása

Az egészséges életmód alakítása

Az óvodás korban az egészséges életmódra nevelés, szoktatás igen nagy jelentőségű, mert az ebben a korban rögződött szabályok jól kialakult szokásokká válnak és felnőtt korban is alapját képezik az egészségügyi kultúrának.

Egészségfejlesztő tevékenységeket kell szerveznünk, melyeken a gyermekek szívesen vesznek részt.

Ezzel kapcsolatos konkrét feladataink:

- Mindennapos testnevelés tornateremben, udvaron, aulában
- Heti egy testnevelés foglalkozás
- Torna
- Úszás, családi sportnap
- Egyéb külső-belső sporttevékenységek szervezése: Ovi-fovi, Makk Marci sportnap, futóverseny, családi sportnap,

Követhetően megmutatkozó tudatos egészségnevelés:

- étkezés,
- mozgás,
- lelki egészség,
- levegőzés,
- egészségvédelem

Az óvodába lépéstől biztosítjuk az egészségnevelés folyamatosságát, melynek alapjait a gyermek a családi házból hozza.

Az óvodai egészségnevelés valójában a családban megvalósuló egészségvédelem és egészségfejlesztés kiegészítése, továbbfejlesztése és szükség esetén annak korrekciója. Ebből következik, hogy óvónőink tájékozódnak a leendő gyermekek otthoni higiénés és mentálhigiénés nevelési feltételeiről a család szociális helyzetéről, harmóniájáról, nevelési elveiről és gyakorlatáról.

Az egészség a szervezet olyan harmonikus működése, mely biztosítja a szervek kiegyensúlyozott, zavartalan működését és alkalmazkodását a tárgyi és társadalmi környezetben.

Az óvodai és a családi gondozási szokások összehangolása segít az azonos elvek betartásában. Tavasszal egészséghetet szervezünk, minden csoportban „egészséges” ételeket kóstolunk, családi sportnapot szervezünk, meghívjuk óvodánk védőnőjét. Ezen a héten csupa „egészséges” dologgal találkozhatnak a gyerekek (munkaterv).

Igen lényeges a testi és lelki szükségletei kielégítésén belül az egészséges életmód alakítása, az érzelmi nevelés, a szocializáció biztosítása, valamint az értelmi nevelés megvalósítása. Az egészséges életmódra nevelés az egészség megvédésére, fokozására és visszaszerzésére vonatkozó céltudatos ismeretterjesztő tevékenység.

Az egészséges életmód magába foglalja a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítását.

A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása megfelelő szakemberek bevonásával a szülővel és az óvodapedagógussal együttműködve válhat sikeressé.

Célunk, felszabadult, kiegyensúlyozott, jó állóképességű, lelkiekben gazdag gyermekek nevelése tudatos nevelőmunkával, a környezet és megfelelő eszközök biztosításával.

A megvalósítás szinterei:

- egészséges óvodai környezet alakítása
- egészségre nevelés, gondozás

Feladataink:

A gyermekek környezetében olyan feltételeket biztosítása, amelyek megfelelnek életkoruknak, fejlettségüknek, egyéni sajátosságaiknak, ami által leginkább biztosítottá válik a megfelelő testi és lelki fejlődésük.

- A levegőcsere biztosítása gyakori szellőztetéssel, párologtatással.
- A beteg gyermekek számára elkülönítő fenntartása.
- A játékok beszerzésénél ügyelünk a könnyen tisztántartható, de igényes játékok beszerzésére. Kerüljük a műanyag játékokat. (esztétikailag kifogásolhatók)
- A gyermekek részére a mosdóban jellel ellátott tisztálkodási szerek, törülközők biztosítják a helyes tisztálkodás, fogápolás szokásának kialakítását.
- Intimitás biztosítása a WC. előtt lévő függönyök biztosításával.

A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése

- tárgyi feltételek biztosítása,

- az egészséges, tiszta környezet kialakítása mind a belső helyiségekre, mind az óvoda udvarára vonatkozik (a tiszta környezet a testi fejlődés alapfeltétele);
- a felnőtt közösség személyes példaadása az egészséges környezet kialakításáért, fenntartásáért: szokás, szabályrendszer kialakítása, elsajátítása, betartása.

Az óvoda helyiségei:

Csoportszobák

- csoportszobáinkat megfelelő méretű, lehetőleg természetes anyagokból készült berendezési tárgyakkal szereljük fel;
- a termeket, harmonikus színekkel és formákkal igyekszünk esztétikussá varázsolni;
- a természetes fény kihasználására törekszünk;
- a szobákat déli fekvésük miatt redőnyök felszerelésével kívánjuk védeni, mely enyhíti a nyári forróságot;
- a megfelelő hőmérséklet biztosítására a gyermekek magasságában elhelyezett hőmérők szolgálnak támpontul.

Az óvoda udvara

- virágoskertek, gyepes területek kialakításával, fák telepítésével kellemes környezetet és játékhoz szükséges helyet biztosítunk gyermekeink számára (napos, árnyékos területek);
- az ivókút felszerelésével biztosítjuk az ivóvíz szükséglet kielégítését;
- zuhanyzót szerelünk fel a forróság enyhítésére
- a szabad mozgások biztosítása érdekében az edzés megfelelő mozgásfejlesztő eszközökön és eszközökkel történik, melyek lehetőséget adnak a sokféle mozgástevékenységre (mászókák, csúszdák, egyensúlyozó eszközök, kosárlabda palánk, futballozásra, versenyjátékokra való szabad tér, ROTIKOM, stb.);
- a nyugodt játékokhoz, a kézműves alkotó munkához, konstrukciós tevékenységekhez elkülönített, nyugodt hely szolgál, mely lehetőséget ad arra, hogy a szobában elkezdett tevékenységeket az udvaron is folytathassák;
- homokozó és kerti játékokkal biztosítjuk a gyermekek építő, konstrukciós fantázia és szerepjátékait

A témához kapcsolódó szokás-szabályrendszer:

- A különféle eszközöket önállóan vegyék el és használat után tegyék a helyükre.
- Ügyeljenek ruhájuk tisztaságára.
- Játékaikat tartsák rendben.
- Tartsanak rendet maguk körül.
- Vegyék észre a szemetet maguk körül.

Az udvarra vonatkozó szokás-szabályrendszer:

- A homokozó játékokat ne szórják szét.
- Ne szemeteljenek, a földön talált hulladékot tegyék a szemetesbe.

- Vegyenek részt az udvar gondozásában.(homokozó szélének lesöprése; terasz, KRESZ-pálya tisztántartása, levelek összegereblyézése, hólapátolás)

Nyugodt légkör megteremtése

Az óvodai életritmus kialakítása, a pihenés - aktivitás arányainak helyes megválasztása a gyermekek élettani szükségleteinek figyelembe vételével történik.

A megfelelő napi életritmus kialakításának elengedhetetlen feltétele az azonos időben végzett, azonos tevékenység.

Fontos, hogy a napirend a különféle tevékenységek elvégzéséhez minden korosztálynak elegendő időt biztosítson.

Törekszünk a mindenkor optimális gyermeklétszám kialakítására. A rendszeresen visszatérő ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekben.

A témához kapcsolódó szokás-szabályrendszer:

- A hangoskodó gyermekek lecsendesítése.
- A csoportban szaladgáló, nyugtalan gyermekek részére játéklehetőségek kínálása.
- Csendes beszédre szoktatás.
- A konfliktusok megoldásában való segítségadás.

A gyermekek gondozása, testi szükségleteinek kielégítése

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van, hiszen az óvónő a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését együttműködve a gondozást segítő munkatársakkal.

Az óvodapedagógus feladata, hogy maximálisan járuljon hozzá az SNI gyermek komfortérzetének biztosításához, lelki és testi vonatkozásban egyaránt.

Testápolás

- A tisztálkodási eszközök biztosítása; a helyes használat elsajátíttatása (példaadással, magyarázattal)
- Az orrfújás helyes technikájára, és zsebkendőhasználatra való segítő biztatás, valamint a WC-, és WC-papír használatának elsajátítása.
- A saját jelükkel ellátott fogápoló szerek megfelelő használatára nevelés, azok tisztántartásának igényükké formálása
- Szükség szerinti körömkefe használatra szoktatás
- Fésűhasználat.

A mosdóhasználat helyes sorrendje:

- WC használat (külön a lányok, külön a fiúk), a fiúk szükség szerint hajtsák fel a WC ülőkét
- kézmosás előtt ruhájuk ujjának feltűrése, a kézmosás folyékony szappannal történik (csap megnyitása, hideg, meleg keverve, kéz bevizezése, szappan adagolása, kezek dörzsölése, leöblítés, csapok elzárása, kezekről a víz lerázása, utána a törülést a törölköző leemeléssel végzik)

- fogmosás (száraz fogkefére fogkrém adagolása, a helyes fogmosó mozdulatok alkalmazása, öblítés langyos vízzel, fogmosó eszközök tisztítása)

A fejlődés várható jellemzői:

- *Önállóan mosakodnak és törölköznek; figyelmeztetés nélkül kezet mosnak, amikor csak szükséges.*
- *Körömkefével tisztítják a körmüket.*
- *Ruhájuk ujját fel-és letűrik.*
- *A helyes fogápolási szabályokat betartják.*
- *Hajukat rendben tartják.*
- *Zsebkendőjüket használják, helyesen fújják az orrukat.*

Öltözködés

Az öltözködés a test védelmét szolgálja az időjárás változásaival szemben. Célunk az önállóságra való ösztönzés, az öltözködés helyes sorrendjének elsajátíttatása, hőmérsékletnek megfelelő ruhanemű használata.

Az öltözködés sorrendje az udvarra menetel előtt a téli hónapokban:

- benti cipő levétele
- meleg nadrág
- téli lábbeli
- kabát, sapka, sál, kesztyű (lehetőleg egyujjas)

A gyermek ruházata, a mozgásigény kielégítése, ill. megfelelő komfortérzetük biztosítása érdekében fontos, hogy kényelmes, könnyen használható legyen, igazodjon a külső és belső hőmérséklethez.

Az óvodai ruhatár nélkülözhetetlen darabjai:

- **teremben:** rövidnadrág vagy vékony hosszúnadrág illetve szoknya, póló, pamut zokni, illetve harisnyanadrág, olyan lábbeli, amely biztosítja a lábboltozatnak az egészséges fejlődését
- **udvaron:** tréning, télen overall, csizma, nyáron: fürdőruha (2 db);
- a gyermek ruhájának tárolására a csoportszobák előtti öltözködő helyiségekben lévő jellel ellátott szekrény áll rendelkezésükre
- a gyermek zsákjában, tartalék fehérnemű, benti és az udvari ruha legyen megtalálható; a felső szekrényben az utcai ruhának van a helye,

A fejlődés várható jellemzői:

- *Önállóan, a megfelelő sorrendben öltöznek, vetkőznek.*
- *Holmijukat, ágyneműiket hajtogatva helyre teszik.*
- *Ruhaneműikkel gondosan bánnak, cipőfűzőiket megkötik.*
- *Ha fáznak, vagy melegük van, segítenek magukon.*
- *Csizmájukat, bakancsukat szükség esetén letisztítják.*

Táplálkozás

Az egészséges fejlődés egyik alapvető feltétele az életkori sajátosságoknak megfelelő egészséges táplálkozás, a helyes étkezési szokások és az egyéni ízlés ismerete és formálása. Az étkezés óvodai feltételei önkiszolgálással és naposi tevékenységgel valósulnak meg.

Nagy hangsúlyt fektetünk az esztétikus terítésre, a megfelelő eszközhasználat elsajátítására, és a kulturált étkezési szokások betartására.

Meghatározott időkereten belül a gyermek az étkezés időpontját a reggelinél maga választja meg (kivéve az iskolába induló csoportot), a déli étkezést és az uzsonnát is egyéni tempóban fejezi be.

Nagy hangsúlyt fektetünk a megfelelő mennyiségű folyadék és friss zöldség – illetve gyümölcsfogyasztásra. Ezért egész nap folyamán mindenkinek igény szerint biztosítjuk az ivóvizet, és tízóráira pedig az idénynek megfelelő zöldséget, gyümölcsöt.

Feladataink:

- esztétikus asztalterítésre szoktatás;
- terítés sorrendjének tudatosítása (tányérok, evőeszköz pohárba téve)
- folyadék biztosítása a nap folyamán bármikor (víz);
- nyugodt légkörben való étkezés biztosítása (étkezés közben halkán beszéljenek)
- mindenkor figyelembe vesszük az egyes gyermekek étkezési szokásait és érzékenységét

Az étkezés feltételeinek biztosításában a gyermekek is részt vesznek (önkiszolgálás, naposi munka), a nagycsoportosok önállóan szednek maguknak a tálból, és kést használnak.

Hagyományaink: savanyúság eltevés, sütemények sütése, teák készítése

A fejlődés várható jellemzői:

- *Étkezés közben kulturáltan viselkednek.*
- *Igénylik az asztal esztétikus rendjét.*
- *Helyesen használják az evőeszközöket.*
- *Önállóan eldöntik, hogy mennyi ételt fogyasztanak, önállóan öntenek a kancsóból, illetve szednek a tálból.*
- *Étkezés közben halkán beszélgetnek.*

Pihenés, alvás

A pihenés, az egyéni alvásigény kielégítése az óvodáskorú gyermek testi és szellemi fejlődését egyaránt szolgálja.

A nyugodt, meghitt légkör biztosítása minden óvodai dolgozó feladata. Ennek feltétele a csoportszoba átszellőztetése, a külső zavaró ingerek megszüntetése, a gyermekek egyéni alvási szokásainak tiszteletben tartása.

A pihenéshez pizsamát, ágyneműt használunk. A szülők segítségével a pizsamát hetente, az ágyneműt havonta mossák ki.

Lelki nyugalmuk érdekében a pihenéshez magukkal viheti az otthon melegét sugalló plüss játékot.

A délutáni pihenés megkezdése mesével történik.

Alvásidőben azok a nagycsoportos korú gyermekek, akik fél óra elteltével sem tudnak elaludni, lehetőséget kapnak különféle tevékenységek gyakorlására (játék, rajzolás, kézimunka, képeskönyv nézegetés) az erre elkülönített helyiségben. Ebben az időszakban a pedagógiai asszisztens foglalkozik a gyermekekkel óvodapedagógus irányításával.

Edzés

A szervezet edzettségének fokozására elengedhetetlen az egészség megőrzéséhez. Az edzés folyamatában a gyermek ellenálló képessége fokozódik, szervezete alkalmazkodik az évszakok változásaihoz.

A gyermekeknek minden évszakban elegendő időt biztosítunk a szabad levegőn tartózkodásra. Ehhez aktív, mozgásra ösztönző környezetet igyekszünk teremteni óvodánk udvarán.

A testi edzés fontos része az életkorhoz és fejlettségi szinthez igazodó, megfelelő időtartamú és intenzitású, az udvaron vagy tornateremben szervezett kötelező testnevelés (mindennapos testnevelés) foglalkozás is.

A gyermek természetes mozgásigényére figyelemmel, a játékba, azon belül a szabad játékba ágyazott mozgástevékenységeket, az óvodai élet egyéb tevékenységeibe komplexen beépített testmozgást kiegészítik az irányított mozgástevékenységek, amelyek együtt hatnak a gyermek személyiségének fejlődésére (pl. pozitív énkép, önkontroll, érzelmszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás).

A gyermek életében a mozgásnak fokozott jelentősége van, hiszen aktivitása elsősorban ebben a tevékenységben vezetődik le.

Feladataink:

- A természetes mozgáskedv kielégítése, megőrzése és fenntartása (megfelelően kialakított környezet, hely, eszköz; tornaszobában, csoportszobában, előtérben, udvaron).
- A mozgás megfelelő gyakorlásával a mozgásszint fejlesztése, tapasztalatok bővítése, mozgáskészség alakítása.
- Testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése.
- A mennyiségi, formai, vizuális és környezeti tapasztalatok bővítésére a mozgás közbeni tevékenységek számtalan lehetőséget biztosítanak.

Az SNI gyermekre is vonatkozik életkorából adódó, és az állapotának megfelelő mozgásigény kielégítése.

A testi egészség, erőnlét, állóképesség, ügyesség fejlesztése révén önmagához képest előrehaladást mutat.

Saját testképe, testsémája fejlődik, mozgásai összerendezettebbé válnak önmagához képest.

A fejlődés várható jellemzői:

- *Növekszik teljesítőképességük, mozgásuk összerendezettebbé, ügyesebbé, megfelelő ritmusúvá válik.*
- *Ismerik az irányokat, tudnak a térben tájékozódni. Betartják a szabályokat a különböző versenyjátékokban.*
- *Megszeretik és igénylik a mozgást.*

Az SNI gyermekek, különösen a mozgáskorlátozottakra vonatkozóan, a lehetőségekben minden szinten bekapcsolódhatnak, de annak kritériumait a szomatopedagógus határozza meg, a mozgásállapot függvényében.

Feltétlenül fontos annak ismerete, hogy egy-egy mozgáskorlátozott gyermek számára melyek azok a káros mozgásformák, tevékenységek, amelyeket semmilyen körülmények között nem végezhet.

A különböző mozgásformák elsajátításának szabályait a gyermekekben tudatosítjuk, hogy egyre biztonságosabban éljenek saját képességeikkel, ismerjék fel korlátaikat, határaikat, ha szükséges, kérjenek segítséget.

Az ép gyermekeket megtanítjuk arra, hogy figyeljenek társaikra, épekre és mozgáskorlátozottakra, kisebbekre és nagyobbakra egyaránt.

Óvodapedagógus feladatai:

- A hatékonyabb nevelés érdekében megkeresi a családdal való együttműködés lehetséges formáit.
- Egyénileg segíti a gyermek táplálási, tisztálkodási és öltözködési készségeinek alakulását a dajka segítségével. Megjelenésével, öltözködésével, segítségnyújtásával mintát ad a gyermeknek.
- Megismerteti a gyermekeket a termékek tárolásának, tartósításának feltételeivel, melyek lehetővé teszik későbbi felhasználásukat.
- Megismerteti a gyermekeket a környezettudatos magatartás alapjaival: szelektív hulladékgyűjtés, takarékoság a víz – és energiafelhasználásban, növények ápolása, stb.
- Figyelemmel kíséri a gyermek egyéni adottságait, és egészségi állapotát. Együttműködik a szülőkkel, szakemberekkel (védőnő, orvos, szakszolgálat munkatársai), a betegségek megelőzése, kezelése, felvilágosítás, speciális fejlesztés céljából.
- Biztosítja a gyermekek számára a rendszeres mozgás lehetőségeit.
- Csendes, nyugodt hangvétellel a gyermek számára biztonságot nyújtó feltételek biztosításával megteremti az alváshoz szükséges meghitt légkört.
- Minél több szabadban szervezett foglalkozást tart az egészséges életmód alakítása érdekében.
- A tornaszoba, valamint az udvar adta lehetőségeket úgy alakítja, hogy legyen elegendő hely a nagyobb mozgások gyakorlásához.
- Lehetőséget biztosít számukra, hogy egyéni fejlődésüknek megfelelően gyakorolhassák a különböző mozgásformákat.

- Mindenkor szem előtt tartja, hogy minden gyermek más és más fejlettséggel rendelkezik, és ebből kiindulva, differenciált feladatadással segíti a képességeknek megfelelő mozgásformák gyakorlását.
- Az eszközöket és tevékenységeket mindenkor a gyermek életkorához, fejlettségi szintjéhez és csoport-összetételéhez igazítja.
- Nem sietteti, hanem tapintattal segíti a gyermek fejlődését.
- A mozgás örömteli tevékenység, és épp ezért nagyon fontos, hogy biztosítsa a gyermekek számára, hogy jó közérzettel, jó hangulatban, érzelmileg motiváltan vegyenek részt a mozgásos tevékenységekben.
- A foglalkozásokon a gyermekek ruhája és felszerelése ne gátolja a szabad mozgási lehetőséget, legyen biztonságos (tornacipő, tornaöltözék).

A gyermek egészségének védelme, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása, balesetvédelem

Gondoskodnunk kell a gyermekek testi épségét veszélyeztető ártalmak távoltartásától. Különösen fontos, hogy az óvodapedagógusok ismerjék a gyermeki szervezet működését, és az ezeket befolyásoló tényezőket.

A gyermekeket mindenkor arra neveljük, hogy vigyázzanak saját és társuk testi épségére, szerveik védelmére.

- Megismertetjük őket az orvos és védőnő munkájával, és a számukra érthető betegellátás feladataival;
- Törekszünk arra, hogy ismerjék a betegség és a gyógyszerek lehetséges összefüggéseit, tudják, hogy gyógyszert csak felnőtt felügyelete mellett vehetnek be;
- Megismertetjük velük a fontosabb baleset megelőzés szabályait (tűz, víz, rozsdás vas, csípések, ütések, horzsolások.);
- Szem előtt tarjuk, hogy a gyermekeknek legyenek ismereteik az emberi szervezetről, illetve testrészekről (tudják megnevezni azokat, legyenek tisztában érzékszerveik fontosságával és annak védelmével (szem, fül, orr, nyelv, bőr);
- Felhívjuk figyelmüket, hogy szájukba, fülükbe, orrukba, szemükbe idegen tárgyat ne dugjanak;
- A gyermekeket az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírásokat, veszélyforrásokat és magatartásformát - a foglalkozási ágakba beépítve – életkoruknak és fejlettségi szintjüknek megfelelően ismertetjük meg.

A fejlődés várható jellemzői:

- *Tudatosodik bennük, hogy egészségünket óvni, védeni kell, ezért saját, valamint társaik testi épségére vigyáznak*
- *Veszélyforrás észlelésekor megfelelő magatartásformát tanúsítanak*
- *Életkoruknak megfelelő ismeretekkel rendelkeznek szervezetük működéséről*
- *Alapvető ismeretekkel rendelkeznek a szív élettani jelentőségéről*
- *Egészségmegőrző szokásaik alakulnak*

Egészségmegőrzés

Ahhoz, hogy gyermekeinkben kialakuljon az egészség, mint érték, lényeges az egészségmegőrzés szokásainak kialakítása.

A gyermekeknek meg kell érteniük az ok-okozati összefüggéseket (pl. piszkos kéz, mosatlan gyümölcs = betegség, fogápolás elhanyagolása = fogromlás).

El kell érniük azt, hogy az egészségügyi szabályok megtartása a gyermek magatartásának szerves részévé váljon.

A helyes testtartást hivatott szolgálni a tartásjavító torna, mely az óvodánkba bevezetésre került. A fiatal gyermekkorban kialakult, majd rosszul rögzült testtartás számos felnőttkori gerincbántalom forrása lehet.

Só-szobánkat a gyakori felső légúti megbetegedések megelőzésére hoztuk létre. A hűvösebb időben délutánként, előre egyeztetett időpontban a családok is igénybe veheti.

A fejlődés várható jellemzői:

- *A korai felismerés, a prevenció, valamint a szokások kialakítása eredményeképpen a gyermekek igényévé válik a helyes testtartás, mely sok felnőttkori gerincprobléma megelőzésére szolgál.*
- *A gyermek megtanulja a helyes testtartás lényegét*

Leggyakrabban előforduló fertőző gyermekbetegségek felismerése

- **Bárányhimlő tünetei:** apró rózsaszínű kiütések a testen, az arcon-, a végtagokon. A foltok átlátszó hólyagokká, majd gömbökké válnak. Beszáradáskor erősen viszketnek. A láz max.38 C fok. A betegség átvészélése tartós immunitást nyújt.
Terápia: a beteg gyermeket szobahőmérsékleten kell tartani.
- **A fejtetű könnyen terjed egyik gyermektől a másikra** A hajas fejbőr határán viszketés hívja fel rá a figyelmet. A serkétet a fül mögött és a vakarás helyén keressük.
Terápia megfelelő szer használata.
- **Szalmonella okozta ételfertőzések tünetei:** láz, görcsös bélfájdalom, hasmenés, hányás. A tünetek maximálisan 4-5 napig tartanak.
Terápia: nagyon sok folyadék fogyasztása, súlyos esetben antibiotikum adagolása. A fertőzés forrása, pl. a fertőzött állatok húsa, fertőzött tojás, tejes ételek, fagyaltok. A betegség bejelentése kötelező. Lappangási idő:6-48 óra.
- **Vírusos májgyulladások: Hepatitis-A** Tünetei: láz, étvágytalanság, sárgaság, testsúlycsökkenés. Terjedése: érintkezéssel, széklettel, fertőzött élelmiszerekkel, folyadékkal.
Terápia: orvos utasítása szerint. Lappangás ideje: 3 hét.
- **Skarlát:** Ragályos betegség, a légutak útján terjed. Tünetei: láz, torokfájás, hányás. A torok „skarlátvörös”. Málnanyelv. Az arcon bőrpír jelenik meg. Jellemzője a száj körüli halvány szín. A törzsön, végtagokon, apró, élénkörös kiütések láthatók. A bőr hámlása a második héttől indul meg. Lappangási ideje: 2-5 nap

Balesetvédelem

A csoportba érkező gyermekeket megismertetjük a csoportszobával, az óvoda helyiségeivel, az udvarral és az udvari játékokkal, valamint az óvodában dolgozó felnőttekkel.

Felhívjuk a gyermekek figyelmét a balesetveszélyes helyzetekre és elmondjuk nekik mit szabad és mit nem.

- A csoportszobában ne másszanak fel a bútorokra, a polcokra ne kapaszkodjanak!
- A széket mindig húzzák maguk alá, azon ne hintázzanak!
- Teremrendezéskor a széket ne emeljék a fejük fölé, mert a szék lábával megsérthetik társaikat!
- Az evőeszközökkel ne hadonásszanak!
- Önkiszolgáló tevékenységnél lassan menjenek a helyükre, a tányért két kézzel fogják!
- A poharat ne tegyék az asztal szélére, mert felborulhat, vagy leeshet, mindig a tányér fölé tegyék!
- A széttört pohárhoz, tányérhoz ne nyúljanak, kérjék a felnőtt segítségét!
- Vizuális tevékenységnél az eszközökkel (ceruza, filctoll, olló) ne hadonásszanak!
- A játékokat a csoportszobában és az udvaron se dobálják, használják őket rendeltetészerűen!
- Ha sérült, törött játékot találnak, szóljanak az óvónőnek!
- A villanykapcsolókhoz, dugaszoló aljzathoz, elektromos berendezésekhez ne nyúljanak!
- Ha folyosón, szobákban, udvaron kisebb gyerekekkel találkoznak fokozottan figyeljenek, vigyázzanak kisebb társaikra az egész nap folyamán!
- Vigyázzanak az ajtó nyitáskor, becsukásakor, kezüket ne tegyék a nyíláshoz!
- Mindig szóljanak, ha a csoportszobából ki szeretnének menni!
- Ne verekedjenek, ne bántsák társaikat!
- Testnevelés foglalkozás alkalmával az eszközöket csak az óvónő jelenlétében és rendeltetészerűen használják! Fokozottan ügyeljenek saját és társaik testi épségére!
- A mosdóban ne csimpaszkodjanak a függönytartó rúdon, ne lökdösődjenek, lassan közlekedjenek, mert a padló a víztől csúszóssá válhat!
- Kézmosásnál a vizet rázzák le a kezükről a mosdókagyló fölött kéztörlés előtt, ne csöpögtessék végig a padlón!
- A folyosón, a mosdóban, a csoportszobában, a lépcsőn ne szaladjanak!
- Az udvari eszközökről ne ugráljanak le, társaikat ne lökjék le, mindig kapaszkodjanak!
- Az eszközök alatti kavicsot széthordani, szétrugdosni, dobálni, a mászókán szétszórni nem szabad!
- Az eszközök alatti kavics fa szegélyére figyeljenek futás közben!
- Homokozni csak a homokozóban szabad, az eszközöket és a homokot az udvar más részére ne vigyék el, ha már nem használják az eszközöket, tegyék vissza a kosárba!
- Ásót, gereblyét csak lefelé tartott állapotban használjanak, ne hadonásszanak, társakra fokozottan figyeljenek!
- A homokozóba kavicsokat, földet ne vigyenek be!
- A homokot ne dobálják!

- A csúszdára türelmesen haladjanak fel a „létrán”, várják meg, míg sorra kerülnek, a tetején ne időzzenek sokáig és csak a fenekükön ülve csússzanak le! Lecsúszás után hagyják el a csúszdát, hogy a társuk ne essen rájuk!
- A csúszdába ne dobáljanak kavicsot, homokot!
- Hintázáshoz, ha szükséges kérjenek segítséget fel- és leszálláskor. Egymást ne lökjék! Ha valaki hintázik, ne menjenek a hinta közelébe!
- A KRESZ pályán használható járgányok használatánál fokozottan tartsák be a szabályokat, ne száguldjanak, figyeljenek társaik testi épségére!
- Ahol sár van, azt a részt kerüljék el, ne fussanak bele!
- Ne menjenek a kapuhoz, kerítéshez, idegenekkel ne beszélgessenek, ne fogadjanak el semmit!
- A kapun csak az óvónő, illetve szülő kíséretében mehetnek ki!
- Az udvaron található növények leveleit, virágait, bogyóit ne vegyék a szájukba!
- Ha gombát találnak, ne nyúljanak hozzá, szóljanak a felnőttnek!
- A kerti kutat csak a felnőtt megkérdezése után használják, rendeltetésszerűen!
- Ha a mosdóba be szeretnének menni, jelezzék a felnőttnek, kisebbeket egy nagyobb gyermek kíséri be, s ha visszajöttek, azt is jelezzék!
- Csak felnőttel való közös elköszönés után hagyják el az óvodát hazamenetelkor!
- Séta alkalmával a párjuk kezét fogva, a sorban haladva, a fal mellett haladjanak, ne lökdössék társaikat! Ne kiabáljanak, normál hangerőn beszélgessenek! Zebrán áthaladáskor szedjék a lábukat! A gyalogos jelzőlámpa jelzését figyeljék, az úttestre lelépve nézzenek szét, majd utána haladjanak át gyors tempóban az úton a felnőtt vezetésével!
- A BKV járművén utazva csendesen, a felnőttre figyelve utazzanak!

Nevelési év kezdetekor a gyermekbalesetek elkerülése érdekében az óvodapedagógus felhívja a gyermekek figyelmét a helyes viselkedésformákra a balesetek elkerülése érdekében. Mindezt a csoportnaplóban rögzíti.

Óvodán kívüli programok esetén, ismét rögzíti a szabályokat a gyermekekkel.

A gyermekbalesetek megelőzése érdekében a gyermekekkel foglalkozó személyeknek kötelességük jelenteni az óvoda vezetőjének a körülményeket, felhívni a figyelmet azokra a környezeti lehetőségekre vagy tárgyakra, amelyek balesetet idézhetnek elő.

3.1.2. Az érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés

Az óvodás korú gyermek jellemző sajátossága, hogy érzelmi beállítottságú. Ennél a korosztálynál elsődleges a felnőtthez való viszony minősége.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermeket érzelmi biztonságban állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, és szeretetteljes légkör vegye körül. Az óvodás korban az „ÉN” fejlődés kiemelt jelentőségű. Ennek megfelelően segítjük az Én-tudat alakulását, és teret engedünk az önkifejezésnek.

A 3-4 éves kor jellemzője az önérvényesítő „énes” magatartás. A 7 éves kor végére eljut a kezdeményező szociális magatartás, viselkedés szintjére.

Az óvodapedagógus első számú modell, példakép a társas viselkedés alakulásában, ő szervezi meg a gyermekek életrendjét és azokat a közös tevékenységeket, amelyekben a társas kapcsolatok alakulnak.

A megismerési folyamatokat érzelmek kísérik, melyek jelzik a gyermeket ért hatások mélységét, egyben további motivációt biztosítanak.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek személyes példa és tudatos nevelés által megtanuljanak olyan magatartásformákat, viselkedési szabályokat, melyekkel saját és társai testi épségét megóvhatja.

Az SNI gyermekek érzelmi nevelése azért kiemelten fontos terület, mert „mások,” a többiektől sokkal érzékenyebbek, sérülékenyebbek. Mivel állandó segítségre szorulnak, a környezetével való kapcsolatuk felborulhat.

Az SNI gyermekek számára hatalmas húzóerőt jelent, ha együtt járhatnak testi, érzékszervi és intellektus tekintetében egészséges társaikkal. Az együttnevelés során az ép gyermekek egész életükre kiható meghatározó, humán értékek, és viszonylatok kifejlődésével, elfogadásával és felértékelésével gazdagodnak.

Minél kisebb életkorban találkozik az egészséges gyermek a sérülttel, annál könnyebben alkalmazkodik a helyzethez, természetessé válik az elfogadás, a tolerancia, és észrevétlenül kiépül a segítőkészség.

A társas kapcsolatok során a gyermekekben kialakul a másság természetesnek tekintése, valamint a másik pozitív tulajdonságainak értékelése. Az SNI gyermekek énképe, önértékelése pozitív irányba fejlődik, csökken a függőségi beállítódásuk, nem hatalmasodik el rajtuk a sérültség tudata.

Az integrált nevelés akkor valósul meg, ha az SNI gyermek:

- jól érzi magát, önbecsülése erősödik
- a befogadás, a kölcsönös segítőkészség értékei uralkodnak
- nincs kirekesztés, kizárás a közösségből
- a gyermekben megteremtődnek a következő életszakaszba lépés pszichikus feltételei
- a gyermek személyiségfejlődésének folyamatos az elemzése, értékelése

Céljaink:

- A gyermekek szívesen járjanak óvodába.
- Lelkileg kiegyensúlyozott, derűs személyiségű gyermekek nevelése, érzelmi biztonságot nyújtó környezetben.
- Pozitív erkölcsi és akarati tulajdonságok fejlesztése, erősítése, melyek elengedhetetlenül szükségesek az iskolai élet megkezdéséhez (együttérzés, figyelmesség, segítőkészség, feladattudat, kitartás).
- A gyermekek biztonságérzetének megalapozása, az önbizalom erősítése, a szocializálódás elősegítése.

- A gyermeki érzékenység, fogékonyság motiválása a társadalmi és természeti környezet hatásaira, szépségeire.
- A gyermekben alakuljon ki az érzelmi beleélés, az empátia készsége, a mások iránti tisztelet, megbecsülés érzése, a különbözőségek elfogadása.
- Alapozódjanak meg erkölcsi értékeik: az igazságosság, a lelkiismeretesség, a felelősség érzésének megtapasztalása az őszinteséghez, az igazmondáshoz való helyes viszonyulás.
- Erősödjön bennük az életkoruknak megfelelő érzelmi kontroll.

Feladataink:

- Derűs, szeretetteljes légkör megteremtése, mellyel biztosítjuk számukra az érzelmi alapot, biztonságot az óvodába lépés pillanatától (fogadó ajándék, egyénre szóló meghitt beszélgetések kezdeményezések).
- Fontosnak tartjuk a nevelő és gyermek, illetve a gyermek és gyermek, gyermek-dajka kapcsolat pozitív attitűdjét, melyet az érzelmi töltés jellemezze.
- Lehetőséget teremtünk természetes társas szükségleteik kielégítésére.
- A szociális kapcsolatok aktív, tudatos bővítése.
- A játék során hangsúlyozni kell a társas kapcsolatok jelentőségét.
- Kommunikációt fejlesztő, játékos feladatok kezdeményezése.
- Tapasztalatszerzési lehetőségek bővítése.
- Nyitottság a különböző társadalmi kulturális sokféleségre.
- A családi háttér ismeretében törekszik megismerni, megérteni a gyermek érzelmi megnyilvánulásait.
- A gyermek akkor fejlődik leginkább, ha elfogadják, szeretve érzi magát. Számára fontos az állandó, megbízható, személyes kapcsolat. Ennek tudatában az óvónő törekszik saját érzelmeinek kifejezőmódját hitelessé, sokszínűvé tenni.
- A mindennapok során olyan gazdag, változatos tevékenységeket, szituációkat teremt, ahol a gyermek választásai, döntései, megoldásai során megtanulja irányítani saját érzelmeit.
- Teret enged a gyermek önkifejező törekvéseinek, ehhez megteremti a szükséges feltételeket.
- A természetszeretet hatásrendszerével tudatosan ébren tartja, fejleszti a gyermek intellektuális érzelmeit (pl. kíváncsiság, rácsodálkozás, felfedezés, aktivitás, siker).
- Formálja erkölcsi tulajdonságait (pl. bátorság, együttérzés, segítőkészség, stb.)
- Alakítja a gyermek erkölcsi érzelmeit (pl. szeretet, tisztelet, bátorság).

Az óvodapedagógus a gyermekekhez fűződő viszonyában:

- legyen elfogadó
- legyen kezdeményező, odaforduló, szeretetteljes, támogató, határozott, és következetes
- eszköztárában szerepeljen a humor.
- szociális normáknak megfelelően kezelje a gyermekek eltérő érzelmi megnyilvánulásait.

- tárja fel a gyermekek interakciós zavarait (az okok felderítése, megszüntetésére való törekvés).
- mélyítse a baráti kapcsolatokat, segítse az új társas kapcsolatok alakulását (születés-, illetve névnapok megtartása, közös kirándulások).
- teremtsen alkalmat és lehetőséget a gyermek pozitív érzelmeinek kiváltására.
- a személyes biztonság komfortérzetét a „kincses zsákok” szolgálják, amelyekbe a gyermekek személyes tárgyaikat összegyűjthetik.
- az összetartozás érzését fokozza a gyermekekkel közösen kialakított csoporthoz, óvodához illeszkedő jelképek és szimbólumok használata, a hagyományok, ünnepek.
- a családi légkör kialakításával, megteremtésével segítjük az önmegvalósítást, hozzájárulva az „ÉN”-tudat fejlődéséhez.
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe, és ezért számukra biztosítanunk kell a jogszabályokban meghatározott, speciális felkészültséggel rendelkező szakembereket.
- a 3-7 éves gyermekek együttjátéka, tevékenykedése, valamint a nevelői modell tudatos kihasználása elősegíti, hogy az eltérő fejlődésű gyermekek kiegyensúlyozottan, adottságaiknak megfelelően fejlődjenek; ezt kívánjuk biztosítani speciális feladatokkal, illetve az egyénre szabott tehetséggondozással.

Megismertetjük szűkebb és tágabb környezetével, amely a szülőföldhöz kötődés, hazaszeretet alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, és mindazok megbecsülésére.

Az egészséges, kiegyensúlyozott gyermek életéből nem hiányozhat az öröm. Ne felejtsük el, hogy az öröm testi és szellemi energiaforrás is. A napi nevelőmunka legapróbb részlete is tükrözze a gyermek iránti okos szeretetet, amely azonban távol áll a kényeztetéstől. A tudat, az érzés, hogy szeretnek, nyugalmat jelent a gyermekeknek. A minden nevelői tudatosságot nélkülöző szeretet viszont elkényezteti, szeszélyessé, zsarnokoskodóvá teheti a gyermeket. Az ilyen gyermek magatartása nyugtalanságot visz az egész csoport életébe.

Az óvodai élet helyes viselkedés és illemszabályai

- Óvodába érkezéskor és távozáskor üdvözljük a felnőtteket és közelebb lévő társait közvetlen közletről. Törekedjünk arra, hogy a köszönés minél személyesebb legyen (csókolom).
- Bemutatkozás kézfogással, egyenes tekintettel történjen.
- Szeretetteljes magatartás, a bizalom, a felnőtt-gyermek és gyermek-gyermek kapcsolatokban.
- A tiszteletadás felnőtellel és gyermektársakkal egyaránt, nem csak verbális, hanem más kommunikációs helyzetben is.
- Egymás iránti megbecsülés. Felnőtt és gyermek munkájának megbecsülése.
- Tapintatos viselkedés a társakkal, felnőttekkel egyaránt.
- Figyelmesség gyakorlása ajándékkészítés, képeslap küldés betegtársainak.
- Segítségnyújtás önkiszolgálásban.

- Türelem.
- Önfegyelem (kompromisszum, lemondás).
- Kudarctűrés-képességre nevelés. A társak hatása meghatározó jelentőségű, mert a tevékenység-rendszerekben egyre többször szembekerül saját képességeivel, s így fejlődik önértékelése.
- Konfliktusok kezelése. Fizikális agresszió nélkül. Az óvónótól tapintatos beavatkozást igényel. Arra kell nevelnünk, hogy a gyermekek önállóan legyenek képesek alkut kötni, és lássák be, hogy adott esetben, esetleg másnak van igaza.
- Felnőttek, gyerekek udvarias megszólítása.
- Udvarias kérés, köszönés.

A fejlődés várható jellemzői:

- Szívesen járnak óvodába
- Érzelmileg kötődnek társaikhoz, a felnőttekhez.
- A gyermekek megtanulják a helyes viselkedés szabályait, és ezt mindennapi életükben betartják, és betartatják.
- A felnőtt kérése nélkül segítenek egymásnak, együtt éreznek a közösség tagjaival.
- Konfliktusos helyzetekben társaikkal egyezkednek.
- Érdeklődnek társaik, barátaik iránt.
- Használják egymás, illetve a felnőttek metakommunikációs jelzéseit.
- Igyekeznek legyőzni a felmerülő akadályokat, éretté válnak az iskolára.

Közösségi nevelés

Az együttesség, a közösen átélt élmények érzelmi többletet adnak a közösség tagjainak. A gyermekcsoportban kialakulnak a közösségi együttélés szabályai, normái, melyekhez igazodik a gyermek. Ugyanakkor minden gyermek sajátos tulajdonságokkal rendelkező, egyedi személyiség, aki egyéni kompetenciáival járul hozzá a csoport alakulásához.

A gyermekek egymás közötti kapcsolatában természetessé válik, hogy mindenki más, egyéni külső és belső tulajdonságokkal rendelkezik, és így másságával együtt elfogadható és szerethető.

A sajátos nevelési igényű gyermek is teljes értékű ember.

Társas együttműködés közben tanulják meg az egymás felé fordulást, a különbözőségek elfogadását, egymás segítségét.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek személyes példa és tudatos nevelés által megtanuljanak olyan magatartásformákat, viselkedési szabályokat, melyekkel saját és társai testi épségét megóvhatják.

Feladataink:

- az érzelmi biztonságot adó családi, szeretetteljes légkör alakítása és fenntartása a beszoktatástól az iskolába lépésig
- az együttműködés igényének alakítása
- együttnevelés a családokkal (azonos értékek)

- az együttéléshez szükséges készségek, jártasságok alakítása, melyek által alapozódnak a szocializációhoz szükséges erkölcsi, akarati tulajdonságok, személyiségjegyek.

Területei:

- beszoktatás
- mindennapok
- óvodai ünnepek

A beszoktatás időszaka

Ezt az időszakot tekintjük a családdal való együttműködés kiindulópontjának. a gyermekek az óvodába a családból vagy a bölcsődéből érkeznek. Ebből adódóan eltérőek a beszoktatás feladatai.

Az óvodához fűződő pozitív érzelmi viszony alakításában jelentős szerepet kap az anyás beszoktatás.

Jövendő kis óvodásaink már tavasszal, a nyílt héten megismerkedhetnek az óvodával, óvónénikkal, dadus nénikkal. A nyár folyamán ellátogathatnak az óvodába, játszhatnak az udvaron.

A bölcsődéből érkező gyermekek már rendelkeznek elemi szokás és szabályrendszerrel, melyre alapozhatunk. Az otthonról érkező gyermekek számára az átmenet sokkal tapintatosabb szülői és nevelői bánásmódot igényel.

Az óvodakezdés első benyomásai meghatározzák mind a gyermekek, mind a szülők óvodához való viszonyát, és a létrejövő kapcsolat minőségét. Az első találkozás az új emberi és tárgyi környezettel, az érzelmi légkörrel szinte minden gyermek esetében alapvetően befolyásolja a csoporthoz fűződő későbbi kapcsolatát.

A gyermek óvodai beilleszkedése, szokásainak alakítása nagyfokú nevelői tapasztalatot és szakértelmet igényel.

A befogadás időszakában fontos elv a folyamatosság és fokozatosság, hiszen célunk megkönnyíteni az elválást.

Az óvónő feladata:

- A gyermek óvodába lépése előtt részt vesz a nyílt héten, tájékoztató szülői értekezleten, kapcsolatot teremt, ismerkedik a családdal és a gyermekkel.
- Az anyás beszoktatás lehetőségeinek megteremtése.
- A két óvodapedagógus és a dajka együtt készítik elő a csoportot az előttük álló időszakra, megbeszélik a teendőket, az elvárásokat. A gyermekek megismerése és a beilleszkedés megkönnyítése érdekében az első napokban mindhárman benn vannak.
- Szeretetteljes magatartásukkal, elfogadó odafordulásukkal, türelmükkel segítik az átállás nehéz folyamatát

Mindennapok

A gyermekek óvodához való pozitív kapcsolata csak úgy alakul ki, ha jól érzik magukat a csoportban. Legyen lehetőségük minél többször érdeklődésüknek megfelelő tevékenységet választani, hogy gyakran átélhessék azt az élményt, ami később belső motivációt jelent. Így lehetséges, hogy egy időben, egymástól függetlenül különböző motivált cselekmények alakuljanak ki egyénileg és csoportosan is.

Az ismétlődő közös, örömteli tevékenység a csoport és az óvoda hagyományrendszerébe épül, és mélyíti az összetartozás élményét.

Az óvónő feladata:

- A gyerekekről szerzett benyomásai segítik az egyéni bánásmód alkalmazásában, a differenciálásban.
- A különleges gondozást, bánásmódot igénylő gyermekeket elfogadó szeretettel, példát mutató figyelemmel segíti.
- A kialakított biztonságot nyújtó szokásrendszeren keresztül sikeresen elfogadtatja a gyerekekkel a viselkedési szabályokat.

Óvodai ünnepek

Óvodánkban igen nagy jelentősége van az ünnepélyeknek, megemlékezéseknek, a közös kirándulásoknak, rendezvényeknek.

A gyermekek boldog, önfeledt öröme, tevékenysége fokozza a hangulatot.

Arra törekszünk, hogy személyes példánkon keresztül minden gyermek számára biztosítsuk ezt az érzelmi átélést, s valamennyien tevékeny résztvevői legyenek ezeknek az ünnepeknek.

A termék és az egész óvoda feldíszítésével hangsúlyozzuk, hogy ez a nap más – több, eltérő a megszokottól – „ma ünnepelünk”. Ilyenkor valamennyien ünneplőbe öltözünk, ezzel is emelve az ünnep fényét.

Közösen tartott ünnepeink:

- Karácsony,
- Farsang,
- Gyermeknap,
- Idősek világnapja

Csoportban tartott megemlékezéseink, ünnepeink:

- Húsvét,
- Mikulás
- Anyák napja
- Március 15.
- Évzáró
- A gyermek születés- és névnapjának megünneplése.

Zöld Napok:

- Állatok Világnapja, okt. 6.
- Víz világnapja, márc. 22.
- Föld napja, ápr. 22.
- Madarak és fák napja, máj. 10.

Jeles Napok:

- Márton nap, nov. 11.
- Pünkösöd

A nemzeti ünnepeink, megemlékezéseink részben a csoportokban történnek, de hagyományosan felkeressük minden évben, a kerületünkben óvodánkhoz közeli 48-as Emlékművet, ahol közösen elhelyezzük a gyermekek –készítette virágokat, zászlókat, stb.

3.1.3. Anyanyelvi, értelmi fejlesztés, nevelés megvalósulása

Anyanyelvi nevelés

Az anyanyelv használata végig kíséri az óvodás gyermek egész napi életét, a gyermek minden megnyilatkozását, a felnőttek és gyermekek kapcsolatát.

Az értelmi nevelésben elsődleges szerepe az anyanyelvi nevelésnek, valamint a kommunikáció különböző formáinak kialakításában van. Az anyanyelvi nevelés komplex folyamat, mely valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.

A szocializáció folyamatában a beszéd a gyermek környezetével való érintkezésnek, önkifejezésnek, gondolkodásának legfőbb eszközévé válik. a beszéd által erősödik biztonságérzete, bővül tájékozottsága, gazdagodik ismerete.

A gyermekek kommunikációs képessége a családban bontakozik ki a család szocializációs tevékenységétől függően.

A család közlési módjától, szokásaitól, a gyermekkel való foglalkozástól függ, milyen nyelvi készség alakul ki a gyermekben, milyen kommunikációs mintákat vesz át.

Bernstein vizsgálatai szerint a család társadalmi réteghelyzete jelentősen meghatározza az óvodába kerülő gyermek beszédmódját, szókincsét és fogalomhasználatát. Ezzel előnyös, vagy hátrányos alaphelyzetet teremt a gyermek számára a közösségben.

A gyermekre figyelő, jó beszédpéldát nyújtó, választékosan beszélő környezet, pozitívan befolyásolja a gyermek nyelvi fejlődését.

A későbbiek során a beszéd és gondolkodás fejlődésével egyidejűleg alakul ki figyelmük a közlés verbális tartalmára.

A beszédtanulás folyamatát befolyásolja idegrendszere, családi és óvodai környezete.

A gyermekek óvodába lépéskor különböző fejlettségi szinten állnak.

Célunk:

- Oldott, derűs légkör biztosítása, amelyben a gyermek természetes közlési vágya, beszédképessége fejlődik.

- A gyermek anyanyelvi képességeinek fejlesztése (szókincs, nyelvi kifejezőkészség, kommunikáció)
- Beszédhibák felismerése, kapcsolattartás a logopédussal

A beszéd a gondolatok szóbeli kifejezésének módja, az önkifejezés eszköze, a gyermek érdeklődésére, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve további élményeket szerez, melyeket különböző tevékenységekben és élethelyzetekben gyakorol.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Törekednie kell a beszélgetésre alkalmas, nyugodt légkör kialakítására;
- A családokat megismerve képet alkot a család anyanyelvi kultúrájáról.
- A gyermek a szóbeli közlés elemeit utánzással sajátítja el, amit az óvónőhöz való érzelmi kötődés erősít. A testközelség a gyermek elemi szükséglete.
- Differenciáltan foglalkozik a nyelvileg hátrányos helyzetű, fejlesztésre szoruló gyermekekkel.
- A gyermekek élményeinek szabad elmesélésével biztosítja a beszéd örömeinek átélését.
- Minél több alkalmat teremt a folyamatos beszéd gyakorlására.
- Differenciáltan foglalkozik a nyelvileg hátrányos helyzetű, fejlesztésre szoruló gyermekekkel,
- Ráneveli őket arra, hogy másokat is hallgassanak meg.
- A gyermek szókincsét folyamatosan bővíti.
- A gyermekek kérdésére mindig ad választ, figyelmet fordít saját beszédének stílusára, hangszínére, tempójára, hiszen ez is példaként hat a gyermekekre.
- A gyermekek életkori sajátosságaihoz mérten ösztönözi őket rövid történet elmondására.
- Dicséri és biztatja a bátorlalanabb gyermekeket.
- Figyel a beszédhibával, beszéd-gátlásossággal küzdő gyermekekre. A fejlesztésre logopédus bevonásával kerül sor.
- Anyanyelvi játékokkal segíti a gyermekek nyelvi képességét.

Értelmi nevelés

Az óvodai nevelésben alapelv, hogy a nevelés teszi lehetővé a gyermek személyiségének fejlődését, egyéni képességeinek kibontakoztatását. A nevelésben alkalmazott pedagógiai módszereknek a gyermek személyiségéhez kell alkalmazkodni.

Az óvodáskorú gyermek minden iránt érdeklődő.

Ami iránt a gyermek érdeklődik, azt igyekszik megismerni. Így indul el a megismerés folyamata.

Érzékszervein keresztül szerzi a tapasztalatokat, benyomásokat, melyek cselekvésre, újabb és újabb próbálkozásokra készítetik. Ezeknek az érzékszervi, mozgásos sémáknak az ismétlődése a tulajdonképpeni tanulási folyamat, amit a környezet érzelmi hatástöbblete felgyorsíthat, tehát a gyermekek értelmi képességei fejlődnek.

Programunk játékba ágyazott tevékenységeivel kínálja a gyermekeknek ezt a változatos, cselekvésen alapuló tapasztalatszerzési lehetőséget.

Célunk:

- A gyermek életkori sajátosságából adódóan változatos tevékenységek biztosításával minél több lehetőséget adni a tapasztalatszerzésére a természeti és társadalmi környezetről.
- Spontán szerzett tapasztalataik, ismereteik rendszerezése, bővítése oly módon, hogy közben fejlődjenek megismerő, kognitív képességeik:
 - pontos, valóság-hű észlelés,
 - figyelem-összpontosításra való képesség,
 - valósághoz közelítő képzeleti működés,
 - reproductív emlékezet,
 - probléma-megoldó és kreatív gondolkodás,
 - alakuló fogalmi gondolkodás.

Az értelmi fejlődésben a gyermekeknek el kell érniük az észleléses, finommozgásos funkciók maximális szintű működését, amelyhez a nyelvi szimbolikus megismerési szint szervesen integrálódik.

A játékos, mozgásos tevékenységen keresztül – melyek érzelmi indíttatásúak – és sokoldalú érzékszervi megtapasztalással juttatjuk el a célhoz.

Az értelmi képességek kibontakoztatásában a mozgásfejlesztés biztosítja a legtöbb lehetőséget (térészlelés, testséma, finommotorika, oldaliság, stb.).

Pedagógiai programunk tartalma sokoldalú lehetőséget kínál olyan helyzetek kialakítására, amikor a gyermekek maguk vizsgálódhatnak. Magyarázatkérésre, elgondolkodásra, tapasztalatszerzésre biztatjuk őket. Éljük át, az „aha” élmény örömét.

Az óvónő feladatai:

- Megteremti a gyermek értelmi fejlesztéséhez szükséges optimális feltételrendszer egyensúlyát.
- Megfigyeli a gyermekek játéktevékenységét, és így megismeri értelmi képességeik fejlettségi szintjét, érdeklődési körüket, egyéni sajátosságaikat, ismereteiket, érzelmi állapotukat.
- Az így szerzett tapasztalatokat felhasználva fejleszti képzeletüket, gyakoroltatja megismerési funkciójukat.
- Élményeket nyújt, megerősíti a cselekvésen keresztül szerzett ismereteiket.
- Információkat gyűjt, melyek a fejlesztés kiinduló pontjai lehetnek. Megfigyeléseit dokumentálja.
- Ez alapján a gyermekekhez igazodó differenciált bánásmóddal indítja el őket a fejlődés útján.
- A családokkal együttműködve alakítja ki az egyes gyermekhez igazodó differenciált bánásmódot, mellyel az érintett gyermeket elindítja a fejlődés útján.
- Alakítja a gyermek énképét, pozitív megerősítéssel motivál.

Az értelmi fejlesztés, nevelés területén a fejlődés várható jellemzői:

- *A gyermekek szívesen vesznek részt szűkebb és tágabb környezetük, az őket körülvevő valóság megismerésében.*
- *Aktívan érdeklődnek spontán és szervezett ismeretszerzés során.*
- *Képesek megfigyelésre, érzékelésre – ismeretek bővítésére, rendszerezésére.*
- *Életkoruknak megfelelő ideig képesek egy adott dologra figyelni, felidézni, visszaemlékezni.*
- *Képesek eseményeket, történeteket saját szavaikkal elmondani.*
- *Élményeiket elmesélik, képesek meséket kitalálni.*
- *Tudják ismereteiket összehasonlítani – összefüggéseket felismerni.*

3.1.4. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése

A nemzeti köznevelés szülő 2011.évi. CXCV. Törvény 4. paragrafus 12. pontja konkrétan meghatározza a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek körét:

1. Sajátos nevelési igényű gyermek (SNI)
2. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermek (BTM)
3. Kiemelten tehetséges gyermek

Hátrányos és halmozottan hátrányos gyermekek

1. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése

Napjainkban a nevelő-oktató munka legnagyobb kihívása az integráció sikeres megvalósítása. A közoktatási rendszeren keresztül is arra kell törekedni, hogy az egyéb pszichés zavarral küzdő gyermekeknek javuljon az életminősége, a korrekciós, rehabilitációs és terápiás célú pedagógiai eljárások segítsék elő a továbbhaladást, a továbbtanulást, a társadalomba való beilleszkedést.

Az integráció gondolata a humánus alapértékek elfogadását jelenti, pozitív magatartásmintákat közvetít. A speciális szükségletű gyereket reális önértékelésre, képessége maximális kibontakoztatására serkenti, a többi gyermek pedig megtanulja a hozzájuk való alkalmazkodást és segítségnyújtást. A speciális fejlesztés csak a zavarok hátterében álló pszichikus funkciók pontos és konkrét lehatárolásával körvonalazható, annak pontos ismeretében, hogy mely területeken milyen mértékű lemaradások, funkciózavarok okozzák a megnyilvánuló problémákat.

Az anamnézist, a diagnózist a szakszolgálat és a szakértői bizottság állapítja meg, és a fejlesztést ez alapján elsődlegesen a Szakszolgálat és az EGYMI szakemberei végzik:

- pszichológus,
- logopédus,
- fejlesztő pedagógus,

- gyógypedagógus,

Irányelvek:

- Sérülés specifikus módszerek, terápiák, technikák szakszerű megválasztása és alkalmazása.
- Az egyéni szükségletekhez igazodóan speciális segédeszközök használata, a segédeszközök elfogadtatása, azok következetes használatára és megóvására nevelés.
- A kompenzációs lehetőségek körének bővítése a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével.
- Annak felismerése, hogy az SNI gyerek egyes területeken kiemelkedő teljesítményre képes.
- Rugalmas szervezeti keretek kialakítása az SNI gyerek egyéni foglalkoztatásának megvalósulásához.
- Az ellátásra jogosult gyermek fejlődésének üteme, mértéke, iránya elsődlegesen a szakszolgálat pedagógusainak munkájától függ.
- A speciális fejlesztést nem igényelő területekre az általános elvek vonatkoznak (szociális készségek, önállóság)
- A környezet tájékoztatása a gyerek befogadásáról, együttműködés az SNI gyerek szüleivel.

Óvodai nevelésünk sajátossága, hogy a többi gyermekkel együtt, azonos csoportban neveljük az enyhe értelmi fogyatékos, beszéd fogyatékos, pszichés fejlődési zavarral küzdő, mozgásszervi fogyatékos, érzékszervi (látási, hallási) fogyatékos valamint autizmus spektrum zavarral küzdő sajátos nevelési igényű gyermekeket.

Az integrált nevelés célja:

- A többi gyermekkel történő együttneveléssel elősegíteni a közösségbe való beilleszkedést, speciális szükségletük figyelembe vételével biztosítani a gyermek optimális személyiségfejlődését, hátránya leküzdését.
- A gyermek sérülés specifikus fejlesztésének biztosítása és azon lehetőségek megtalálása, amelyekkel úgy tudjuk a hátrányokat kompenzálni, hogy emiatt ezek a gyerekek ne kerüljenek perifériára.
- Az integráció során fejlődjenek a tanulási képességeket befolyásoló pszichikus funkciók, és az óvodáskor végére alakuljon ki olyan érzékelő apparátus, mely feltétele a fogalmi gondolkodás kialakulásának.
- A gyermek az életkorának és az élethelyzetéből adódó viselkedési, magatartási követelményeknek és szabályoknak meg tudjon felelni, és azokat magáévá tudja tenni.
- A gyermekben egyéni sajátosságaihoz képest történjen pozitív irányú változás.

2. A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek nevelése

A nevelés célja:

- Fejlődjenek a tanulási képességeket befolyásoló pszichikus funkciók, az óvodáskor végére alakuljon ki olyan érzékelő apparátus, mely feltétele a fogalmi gondolkodás kialakulásának
- A gyermek az életkorának és élethelyzetéből adódó viselkedési, magatartási követelményeknek és szabályoknak meg tudja felelni és azokat magáévá tudja tenni.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Fel kell ismerni a rászorultságot, és törekedni kell arra, hogy a probléma eljusson a szakemberekhez.
- Törekedni kell az általános nevelési célkitűzések megvalósíthatóságára.
- Nagyobb hangsúlyt kell fektetni az önállóság, akaraterő, alkalmazkodó készség, érzelmi élet fejlesztésére.
- Az elvárások hozzáigazítása a gyermek fejlődési üteméhez.
- harmonikus személyiségfejlődés előhívása elfogadó, eredményeket elismerő attitűddel.
- Az egyéni terhelhetőség optimális figyelembevételével.
- Azon külső és belső lehetőségek (mozgásterápia, speciális hallásvizsgálat) amelyek előre lendítik a fejlődést.
- ◆ Fejlesztési terv készítése a szakszolgálat javaslatai és az egyéni fejlettségmérő lapok, dokumentumok alapján.

A fejlődés várható jellemzői:

- *Optimálisan fejlődnek a tanulási képességeket befolyásoló pszichikus funkciók.*
- *Csoporttársaival való kapcsolata harmonikus, képes az együttműködésre.*
- *Képessé válik az önmegvalósításra, habitusa pozitív irányultságú*

3. Tehetséggondozás

Óvodás gyermekeknél tehetségígéretekről, tehetségre irányuló hajlamról beszélhetünk. A fejlődés belső menete, és a környezeti hatások (nevelés) szerepet játszanak ennek az ígéretnek a megvalósulásában, alakulásában. A gyermekek adottságai a megfelelő környezeti hatások (család, óvoda, iskola, társak) által fejlődnek képességekké, esetleg tehetségekké.

Óvodánk kiegyensúlyozott légkörével, változatos, kötetlen lehetőségeivel elősegíti, hogy felszínre kerüljenek a gyermekek adottságai, képességei.

Korán megmutatkoznak a művészi, pszicho-motoros képességek (testi ügyesség, kézügyesség), zenei képességek (hallás, ritmusérzék), rajzkészség.

A tehetséges gyermek jellemzői:

- pozitív viselkedés jellemzők: gyorsan tanul, elvont dolgok iránt érdeklődik, kreatív, elmélyült, érdeklődő, kritikus
- negatív viselkedés jellemzők: erős kritikai érzék, energikus, megszállott, néha nehezen találja meg a hangot társaival, egyenlőtlen fejlődés jellemzi

- átlag feletti képességek (pl. memória, anyanyelvi képesség)
- átlagot meghaladó speciális képesség (nyelvi, zenei, matematikai-logikai, vizuális-térimozgásos, szociális)
- kreativitás (pl. eredetiség, rugalmasság, probléma iránti érzékenység)
- feladat iránti elkötelezettség (pl. érdeklődés, versenyszellem, kitartás, emocionális stabilitás)

Az óvodai tehetséggondozás első lépése a tehetség azonosítása, felismerése. Fontos az elfogadó légkör, tág cselekvési szabadság, gazdag tapasztalásokra lehetőség biztosítása, a gyermek egész személyiségének harmonikus kibontakoztatása.

Az óvodai tehetségfejlesztés célja:

- Fejlesztani a tehetséges gyermek erős oldalát differenciált feladatokkal, játékokkal.
- Tudásuk mélyítése.
- Gyenge területek fejlesztése.
- Pihenés, relaxáció lehetőségének megteremtése.

Tehetségműhelyeink:

- Mozgás
- Kreatív sarok

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelése

A kedvezőtlen szociális, gazdasági, családi és intézményi hatások, az értékek válsága miatt egyre több családban érzékelhetők életvezetési problémák. Ezek miatt nő a feszültség szint, csökken a feszültségűző képesség, ami a családokban sokszor érezteti hatását, és leggyakrabban a gyermekben vezetődik le.

A nevelés célja az esélyegyenlőség biztosításával a gyermek érzelmi- értelmi felzárkózása, a szülők szemléletének, hozzáállásának formálódása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Feltérképezni a veszélyeztetettség okát (súlyos anyagi nehézség, elhanyagoló nevelés, testi- lelki bántalmazás, súlyos érzékszervi károsodás, tartós betegség, stb.).
- Bizalmi légkör kialakítása az óvónő- gyerek, szülő- óvónő között.
- A szocializációs folyamat pozitív irányba történő elmozdítása.
- A szülővel való együttműködés során életvezetési tanácsok megfogalmazása.
- Megfelelő szakemberek megkeresése, bevonása.

A fejlődés várható jellemzői:

- *A gyermek és a szülő beilleszkedik az óvodai környezetbe.*
- *A gyermek a képességei szerinti maximális teljesítményt nyújtja.*

- *Pozitív tendencia figyelhető meg a családi hozzáállásban.*
- *Tartalmas nevelőpartneri kapcsolat alakul ki az aktuális problémák megoldására.*

4. Az óvodai élet megszervezésének elvei

4.1. Személyi feltételek

Nevelőmunkánk középpontjában a gyermek áll!

Ahhoz, hogy a nevelési hatásrendszer célirányosan és hatékonyan működjön, minden felnőtt dolgozónak a gyermekeket tiszteletben tartó és elfogadó, a megváltozott igényeknek megfelelő jellegű és minőségű magatartást és értékeket hordozó tevékenységformát kell előtérbe helyeznie.

A nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, aki vezetői kompetenciákkal bíró személyiség.

Az óvodapedagógus a személyiségével, a személyiségéből dolgozik. Mindennapi működése- azaz viselkedése- háttérében a tudás, a műveltség, az adekvát képességek, és attitűdök, motivációk komplex rendszere áll.

- Az óvodapedagógus lojális, együttműködő, kapcsolatrendszerében kibontakozó személyiség.
- Az óvodapedagógus a kisgyermek nevelése iránt elkötelezett, motivált személy.
- A környezetére nyitott, azzal szoros és intenzív kapcsolatban lévő, vitalitással teli, pozitív kisugárzással bíró személyiség.
- Az emberek felé bizalommal fordul, kedvességével, barátságos természetével képes elnyerni a gyerekek és a szülők szeretetét, rokonszenvét.
- A napi találkozások során képes jó kapcsolatot kialakítani a szülőkkel, és erőfeszítéseket is hajlandó hozni azért, hogy ez a kapcsolat a gyermek érdekében jó maradjon.
- Jól megtalálja a hangot a gyerekekkel és a szülőkkel, mindenkit olyannak fogad el, amilyen.
- A gyerekek, a szülők és a kollégái is számíthatnak a titoktartására, az odafigyelésére, törődésére, és arra is, hogy – a pedagógiai korlátok és lehetőségek megléte mellett - figyelembe veszi a kívánságaikat, igényeiket.
- Változó körülmények között is képes csoportjában biztonságos, kiszámítható környezetet teremteni. Arra törekszik, hogy felszabadult, vidám, stresszmentes legyen a hangulat.
- Erősíti a gyerekekben a barátság, az őszinteség fontosságát, ő maga példát mutat nekik ezen a téren is, attitűdje önzetlen, támogató. Mindenkit egyenlőként kezelve, meghallgatva döntéseiben igazságos. Mindezt az egyéni különbségek figyelembe vételével teszi, és a gyerekek számára érthető magyarázatot ad a miértekre.
- Alkotó módon, ugyanakkor nagy felelősséggel képes irányítani a gondjaira bízott gyermekcsoportot. Határozott, döntésképes pedagógus, aki legfőbb feladatának a gyerekek optimális személyiségfejlesztését tekinti.
- Szakmailag jól felkészült, az óvodai élet napi tevékenységeibe is törekszik folyamatosan újdonságokat beépíteni. Érdeklődik az új ötletek, módszerek, nyitott ezek fogadására és kipróbálására.

- Az óvodapedagógus igazi csapatjátékos, tud és akar együtt dolgozni másokkal.
- Szereti, ha a munkahelyén családias a légkör, fontosak számára az emberi kapcsolatok, kötődések. Megbízható, őszinte, figyel a többi emberre, a kollégáira, a szülőkre.
- Szakmai munkáját a pedagógus kompetenciák jellemezik.

Csoportjaink száma: 5

Alkalmazottak száma: 20.5

Óvodapedagógusok száma: 11 fő

Nevelést segítő dolgozók: 9.5 fő

Óvodapedagógusaink főiskolai szintű, a munkakör ellátásához szükséges végzettséggel rendelkeznek.

Valamennyien eleget tettek a 120 órás továbbképzési kötelezettségnek

A továbbképzési tervek szerint az alábbi főiskolai oklevéllel, ill. tanfolyami tanúsítvánnyal rendelkeznek:

• Közoktatás vezető:	3 fő
• Megkésett beszédfejlődés, dysphasia	1 fő
• Drámapedagógus	2 fő
• Ayres terápiás fejlesztő	1 fő
• Tartásjavító, alapozó terapeuta	1 fő

A fejlesztő pedagógusok, konduktorok a Gyurkovics Tibor Általános Iskola, és Módszertani Központból járnak hozzánk utazó pedagógusként. További terveink, hogy pedagógus továbbképzés keretében kineveljük a megfelelő szakember hálózatot, melyek az óvoda nevelőiből kerülnek ki.

Amennyiben nemzetiséghez tartozó gyermekek bekerülnek óvodánkba, a dolgozóknak feladatuk, hogy megvalósítsák a nemzetiségi nevelés célkitűzéseit, és hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Pedagógiai munkát segítő dolgozók

• Dajka	6 fő
• Pedagógiai asszisztens	1.5 fő
• Óvodatitkár	1 fő
• Gondnok	1 fő

A dajkák aktív segítői az óvodai nevelőmunkának. Az óvodapedagógus és dajka aktív együttműködése során nevelésben megmutatkozva hatása jelentős, hiszen nem csak külső szemlélője, hanem aktív részese is az óvodai csoport életének. Segítője az óvodapedagógusnak nevelő hatásával, hozzájárul a gyermek fejlődéséhez. Ők is ismerik nevelési elveinket, céljainkat, az óvodai nevelésben betöltött szerepük fontosságát.

Az óvodapedagógusokkal megbeszélve összhangban segítik a csoportok munkáját. Együttműködő, gyermekszerető, munkatársi kapcsolattal segítik a működést.

Az óvodatitkár középfokú közgazdasági végzettségével, szakmai tudásával és kiváló emberi tulajdonságával, nélkülözhetetlen segítőtársa a vezetői munkának és az óvodai közösségnek.

Az óvoda gondnoka látja el a karbantartási, fűtői, kertgondozási feladatait. Gyermekcentrikus gondolkodásának köszönhetően a gyermekeket körülvevő udvar gondozott, ápolt és gondoskodik a játékok folyamatos karbantartásáról.

Az üres óvodapedagógusi és dajkai álláshelyeinket pályázat útján próbáljuk betölteni az elkövetkezendő időszakban, felsőfokú végzettséggel rendelkező óvodapedagógusokkal, és képzett dajkákkal.

A nevelőtestület együttműködése

A nevelőtestület összehangolt együttműködése elengedhetetlen feltétele a pedagógiai munka megvalósításának. Programunk lehetővé teszi, hogy a gyermekek érzelmi biztonságát előtérbe helyezve, felmenő rendszerben valósítsuk meg feladatainkat.

A közös cél mind az egészséges, mind a SNI gyermekek optimális fejlesztése érdekében együtt kell működünk minél hatékonyabban. Az óvodapedagógusok pedagógiai, munkajogi ellenőrzését az óvoda vezetője végzi. A gyógypedagógus szakmai ellenőrzését a módszertani intézmény vezetője végzi, mivel az utazó tanár munkajogi szempontból hozzá tartozik. Az ellenőrzés formái:

- dokumentációk ellenőrzése
- hospitálás, látogatás közösen az óvodavezető és a módszertani intézmény vezetőjével

A program tudatos, széles látókörű, pedagógiaileg, pszichológiailag felkészült óvodapedagógusok munkájára épít.

Az együttműködést hatékonyan befolyásolja az egységes szemlélet kialakítása.

A megalakított munkaközösségek és a tapasztalatcserék, szakmai segítséget nyújtanak a megvalósításhoz.

Az együttműködés kialakításának elengedhetetlen feltétele az egységesen kialakított pedagógiai dokumentumok kezelése.

A pedagógiai munka tervezése, elemzése, a gyermekek egyéni megfigyelései, az egyénre szabott fejlesztési eljárások, igen fontos, tudatos felkészült nevelőmunkát kívánnak. Hatékony megvalósításuk segíti a célirányos egymásra épülést, ugyanakkor szabadságot, rugalmas alkalmazást tesz lehetővé.

4.2. Tárgyi feltételek

Intézményünk 5csoportos, egy-egy egységben két-két csoport található egy mosdó, illetve gyermeköltözővel.

A 2010-ben átadott új épületrészben található az ötödik csoportszobánk, hozzátartozó mosdóval, öltözővel.

Óvodánk rendelkezik a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel, amelyeket a gyermekek használnak, számukra hozzáférhető és biztonságos módon.

A gyermekek által használt tárgyi felszereléseket számukra hozzáférhető módon és a biztonságukra figyelemmel helyeztük el. A tárgyi környezet kialakításánál fontosnak tartottuk az értékátadást, a látás- és ízlésformálást is.

Az óvoda középpontjában található aula az óvodai rendezvények színtere, amely lehetőséget ad arra, hogy családi légkörben ünnepelhessünk.

Az egyéni fejlesztőszoba, logopédiai szoba a speciális fejlesztőjátékaival hozzájárul a gyermek felzárkóztatásához, tehetséggondozásához.

A napközben megbetegedett gyermekek részére elkülönített szobát alakítottunk ki.

A tornaszoba és a tornaszertár eszközeinek sokaságával biztosítjuk a gyermekek egészséges mozgáskultúrájának kialakulását.

A nevelői szoba lehetőséget biztosít az óvodapedagógusainknak a napi felkészülésre.

Az óvoda épületét, udvarát oly módon alakítottuk ki, hogy az szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfeleljen változó testméreteiknek, biztosítja egészségük megőrzését, fejlődését.

A szülők fogadására az épületben több helység áll rendelkezésre, attól függően, hogy mi az összejövetel célja.

Rendelkezünk mozgáskorlátozottak számára kialakított feljáróval, épületünk részben akadálymentesített.

A gyermekcsoportok közvetlen ellátását még az alábbi helyiségek szolgálják:

- elkülönítő,
- melegítő, tálaló konyha.

Egyéb helyiségeink:

- vezetői iroda,
- gazdasági iroda,
- só-szoba
- nevelői szoba (zuhanyzóval, mosdóval),
- személyzeti szoba (zuhanyzóval, mosdóval)
- kazánház (fűtést, melegvíz-szolgáltatást biztosítva).
- 2 db. fejlesztő szoba
- felnőtt étkező
- mozgáskorlátozottak részére kialakított mosdó

Óvodánk igen szép, tágas udvarral rendelkezik. Kialakításánál is törekedtünk az egészséges életmód feltételeinek megvalósítására. Éppen ezért, olyan játék, és mozgásfejlesztő eszközökkel szereltük fel, amelyek minél több lehetőséget biztosítanak a gyermekeknek az állóképesség, erőnlét fokozására.

Megfelelően alakítottuk ki a napos- és játszóhelyeket, veteményeskertet, füves területet a szabad mozgásra, nyáron pancsolásra.

Külső feltételek

Az óvoda épülete, udvara, berendezési tárgyai megfelelőek, de folyamatos fejlesztésre szorulnak.

Ezek megvalósítását:

- pályázatokból
- alapítványi hozzájárulásból
- képviselői támogatásból
- nyitott rendezvények bevételéből kívánjuk biztosítani.

4.3. Az óvodai élet megszervezése

4.3.1. Napirend

A gyermekek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével.

A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez, a gyermekek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre.

A rendszeresen visszatérő ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekben, Éppen ezért, napirendünket a családi ház szokásaihoz alkalmazkodva próbáljuk összehangolni.

A jó napirendben fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, mely szem előtt tartja a játék elsődleges szerepét.

Ebből adódóan olyan napirendet igyekszünk kialakítani, amely rugalmasan kezelendő, s amely nem zavarja a megkezdett tevékenységeket. A heti és napirend az a szervezeti keret, amely biztosítja a gyermek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott óvodai környezet megteremtését.

Tevékenységek	3-4 évesek sz.		4-5 évesek sz.		5-7 évesek sz.	
	okt.1- máj.31	jún.1- szept.3 0	okt.1- máj.31	jún.1- szept.3 0.	okt.1- máj.31	jún.1- szept.30.
Játék, egyéb, szabadon választott tevékenységek	4 óra	4 ³ / ₄ óra	5 óra	6 óra	5 ¹ / ₂ óra	6 ³ / ₄ óra
Előkészület az étkezéshez, étkezés	2 óra	1 ³ / ₄ óra	1 ¹ / ₂ óra	1 ¹ / ₂ óra	1 óra	1 óra

Öltözés, egyéb testápolási teendők	1 ½ óra	1 ¼ óra	1 ¼ óra	1 óra	1 óra	1 óra
Pihenés (alvás)	2 ½ óra	2 ½ óra	2 óra	2 óra	1 ½ óra	nincs
Mindennapi testnevelés	10 perc	10 perc	15 perc	15 perc	20 perc	20 perc

A napirend összeállításának tükröznie kell az SNI gyermekek igényeit, szükségleteit. A napirenden belül a legtöbb időt a gyermekek legfontosabb tevékenysége a játék kapja. A szabad levegőn való tartózkodás, a gyermekek gondozásával kapcsolatos teendők szintén jól illeszthetők a tevékenység egész napos folyamatába. A jó idő beköszöntével igyekszünk minél több időt tölteni a levegőn már a reggeli órától kezdve. A hűvösebb idő beálltával csökkentjük ezt az időtartamot. Az évszakok változásával, illetve a tevékenységek fejlődésével a napirend módosítható és változtatható. A gyermekek szokás-rendszerének kialakításával biztosítjuk a napirenden belül megvalósuló tevékenységek zavartalanását.

A témához kapcsolódó szokás-szabályrendszer:

- A hangoskodó gyermekek lecsendesítése.
- A csoportban szaladgáló, nyugtalan gyermekek részére játéklehetőségek kínálása.
- Csendes beszédre szoktatás.
- A konfliktusok megoldásában való segítségadás.

4.3.2. Hetirend

A heti rend ugyanúgy, mind a napirend a folyamatosságot, a rendszerességet és a nyugalmat biztosítja. Ezen kívül lehetőséget nyújt a szokásrendszer segítségével a gyermekek napi életének megszervezéséhez.

A heti rend biztosítja a párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek tervezését, szervezését megfelelő időtartamban.

A beszoktatás idején figyelünk arra, hogy minél rugalmasabb hetirendet állítsunk össze.

A heti rend összeállításánál arra figyelünk, hogy elegendő idő legyen a tevékenységek, kezdeményezések, a gyermekek ötleteire, azok meghallgatására, megbeszélésére.

A heti rend kialakítása az óvodapedagógus feladata. Tervezése egy irányvonal, mely a gyermekek igényeihez igazodva, aktualitásokat figyelembe bármikor módosítható.

Az óvodapedagógusok heti munkarendje:

- délelőtt: 07.00-13.30
ügyelet: 06.00-07.00
- délután: 11.00-17-30
ügyelet: 17.30-18.00

Az SNI gyermekek fejlesztésének napra megjelölt ideje meghatározott, a reggeli és az ebéd közötti időtartamra esik. Nem zavarva az óvodapedagógus csoportos foglalkozását.

Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások, tevékenységek óvodapedagógus irányításával történnek.

4.3.3. Dokumentumaink

Pedagógiai Programunk megvalósításához a következő szakmai dokumentumok tartoznak:

- Szervezeti és Működési Szabályzat
- Intézményi éves munkaterv
- Felvételi és mulasztási napló
- Csoportnapló
- Gyermek egyéni fejlődési naplója

Az óvodapedagógus számára alapvető feladat a teljes nevelési folyamat tudatos átgondolása. A tervezésben számításba vesszük, hogy az egyes gyermekek fejlődési üteme különböző és a gyermek fejlődését tekintve is különböző szinten lehet egyik, vagy másik képességét illetően. Ez fokozottan érvényes a heterogén összetételű csoportra.

Az óvoda feladatai közé tartozik:

- A kiemelkedő képességekkel rendelkező gyermekek felismerése és fejlesztése.
- Az esélyegyenlőség megteremtése, a felzárkóztatás.

Feladataink a tervezéssel kapcsolatban:

- A gyermekek folyamatos megfigyelése, az óvodások élményeinek meghallgatása és közös élmények nyújtása a tervezés előkészítő folyamatához tendencia.
- A tervezés során szükséges külön is biztosítani a gyermeki tapasztalatok előre nem tervezhető tartalmának megjelenítését a tervező és megvalósító munkában.
- A tevékenységek megtervezéséből kiindulva, a nevelés-tanulás komplex egymásra hatását figyelembe véve szükséges tervezni.
- A tervezésnél ne az ismeretanyag növelésére, hanem a több alkalommal sokoldalúan, különböző nézőpontból való megközelítésre helyezük a hangsúlyt. Kevesebbet, de azt, alaposabban, többoldalú tapasztalatszerzés és tevékenykedés segítségével tervezzük.
- A tapasztalatokat vezetjük a gyermekek fejlődési üteméről „A gyermek fejlődésének nyomon követése” naplóban, melynek tartalmáról a szülőket félévente tájékoztatjuk fogadó óra keretében.

Fejlesztés módszere

- Egyénre szabott, differenciált fejlesztés a csoport keretein belül.
- Az óvodapedagógusok maguk döntenek el, milyen szervezeti formát alkalmaznak, hogy adott esetben kötetlen kezdeményezés, vagy kötött foglalkozás keretein belül kívánják elképzeléseiket megvalósítani.
- A gyermekek önállóan, spontán szerzett tapasztalatai jó kiinduló pontot jelentenek az óvodapedagógus számára a tudatos, irányított tapasztalás megszervezéséhez.
- A világban eligazodni készülő gyermek felkészítése az életre, feltételezi, olyan szituációk megélését, ahol szabadon alkothat, dönthet, gondolkodhat, cselekedhet.

- A nevelőmunka, elemzése és értékelése az óvodapedagógus folyamatos feladata, az értékelés tapasztalatai adnak támpontokat a nevelőmunka tervezésének irányvonalairól.

4.3.4.Mérés, értékelés

A célok eléréséhez szükséges a fejlesztő folyamat elemzése, értékelése az óvodáskor teljes ideje alatt. Ez magába foglalja egyrészt a gyermek fejlődésének jellemzőit, másrészt az óvodapedagógus nevelői hatékonyságát.

Óvodánkban a következő méréseket végezzük:

- DIFER (Diagnosztikus Fejlődésvizsgáló Rendszer)
6-7 éves korban végezzük a vizsgálatot a kognitív, szociális, verbális testi képességek területén. Megbízható iskolakezdési szűrést tesz lehetővé.
- Meixner dyslexia prevenció redukáció
E vizsgálatot általában 6-7 éves korban végezzük, de ha az óvodapedagógus úgy ítéli meg, akkor hamarabb is elvégezhető.
A vizsgálat célja, hogy már óvodás korban felismerjük a dyslexia veszélyeztetettséget, s ennek megfelelően fejlesszük a gyermeket, ill. az iskolaválasztásnál javaslatot teszünk a szülőknek.

5.Az óvoda kapcsolatai

5.1.Óvoda-család kapcsolata

Az évek során nagy gonddal, igyekezettel alakítottuk ki a családi házzal való szoros együttműködést. A családok sajátosságainak, szokásainak megismerése az óvodapedagógus feladata, hiszen az együttműködés csak úgy sikeres, ha érvényesíti a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Elmondható, hogy a családdal való kapcsolatunk igen pozitív. A Szülők tudják, hogy a gyermekek harmonikus személyiség fejlesztését csak közös erővel tudjuk alakítani, megvalósítani.

A kisgyermekkor első nagy megrázkódtatását általában 3 éves korban az óvodába lépés jelenti mindenki számára, amikor el kell szakadni az édesanyjától, s az addig megszokott, meghitt környezettől. Ez az elszakadás megviseli a gyermeket és a szülőket is, ezért nagyon fontosnak tartjuk, hogy már az óvodába lépés előtt megismerkedjünk eljövendő óvodásainkkal és családjukkal

Bevezettük, megvalósítottuk az „anyás-beszoktatást”

A beszoktatási idő alatt, nem csak a gyermekkel, hanem a Szülőkkel is sikerül pozitív kapcsolatot teremteni, oldani szorongásukat, s megnyerni bizalmukat.

A család legfontosabb információforrása az óvodáról gyermekek hangulata, benyomásai, tapasztalatai. A gyermek óvodai élményein keresztül a család is kialakít egy képet az óvodáról, a csoportról, az óvodapedagógusról.

A kapcsolattartás formái:

- Szülői értekezletek (évente 3x)

- Fogadó órák (személyre szabottan, félévenként, ill. ha a szülő vagy az óvodapedagógus szükségesnek tartja)
- Családlátogatás (szükség esetén)
- Nyílt napok (lehetőség a mindennapok betekintésébe)
- Óvodai rendezvények
- Kötetlen beszélgetések – napi kapcsolattartás (fontosabb eseményekről való tájékoztatás, mely nem lehet több 1-2 percnél)
- Szülői elégedettségmérés (évente egyszer, mely alapján a csoportos óvodapedagógusok intézkedési tervet készítenek)

5.2. A fenntartóval való kapcsolattartás

- Az óvoda és a fenntartó közti együttműködésért felelős személy az intézmény vezetője. A folyamatos és rendszeres együttműködés során segíti az óvoda szakmai munkájának megvalósíthatóságát, növelését.
- Az óvodavezető kezdeményezésére a fenntartó képviselője és a képviselőtestület tagjai meghívást kapnak az intézmény rendezvényeire, értekezleteire, ünnepségeire, amely elősegíti, hogy betekintést nyerjenek az óvoda életébe és megtapasztalják alkalmazottaink szakmai elkötelezettségét.
- Az intézményvezető szorgalmazza, hogy a Fenntartót tájékoztatást kapjon az óvodában folyó szakmai munkáról, a pedagógiai törekvéseinkben elért eredményeinkről.

5.3. Bölcsődével való kapcsolattartás

Gyermekeink nagy része a mellettünk lévő Kip-kop bölcsődéből érkezik.

Tavasszal a bölcsőde szülői értekezletén bemutatjuk óvodánkat, ismerkedünk a leendő óvodásaink szüleivel. A gondozónők májusban átlátogatnak hozzánk, körbejárják óvodánkat. A gyermekek egészségi állapotáról, fejlettségéről, szokásairól a gondozónő tájékoztatást ad. Szeptember első napjaiban az óvónők mellett a gondozónők is fogadják itt a csoportban a bölcsődéből érkező „óvodásokat”

Ősszel meglátogatják a bölcsődéből jött gyermekeket.

5.4. Az iskolával való kapcsolattartás

Intézményünk igyekszik mindent megtenni annak érdekében, hogy a helyi általános iskola pedagógusaival egymást segítő szakmai kapcsolatot alakítsunk ki.

Gyermekeink nagy része a hozzánk legközelebb található általános iskolába jelentkezik. Az iskolaválasztás megkönnyítése érdekében a beiratkozás előtt – általában február elején -, a nagycsoportos gyermekek szüleit az iskolától meghívott pedagógusok tájékoztatják iskolájuk lehetőségeiről.

Az iskolák folyamatosan tájékoztatnak bemutató programjaikról.

Áprilisban a gyermekek csoportosan látogatnak át az iskolába, beülhetnek az iskolapadba.

A beiratkozás után a tanító nének személyesen érdeklődnek a hozzájuk jelentkező gyermekekről, képességeiről, szokásairól.

Ősszel meghívást kapunk az iskolától, megnézhetjük, hogyan teljesítenek volt óvodásaink.

Az óvodapedagógus feladata a zökkenőmentes óvoda-iskola átmenet érdekében:

- Korrekt tájékoztatást nyújtani a gyermekek személyiségével, fejlődésével kapcsolatban. az egyéni bánásmód alkalmazásának tapasztalatairól és az esetleges alkalmazkodási nehézségekről. A tapasztalatcsere személyes beszélgetés keretében történjen, s vegye figyelembe a gyermekek személyiségi jogait.
- Kísérje figyelemmel az óvodából elballagó gyermekek iskolai beilleszkedését, a tapasztalatokat építsék be pedagógiai munkájukba.
- Az óvodapedagógusok fejlesszék ismereteiket az óvoda-iskola átmenet megkönnyítését támogató módszerek alkalmazásának érdekében.

5.5.Gyermekjóléti Szolgálattal való kapcsolattartás

Az óvodapedagógus feladata felderíteni a gyermek fejlődését veszélyeztető okokat, és megfelelő pedagógiai eszközöket használva megelőzni ezek káros hatásait. Amennyiben ezek az eszközök nem elegendőek, az óvoda a gyermekvédelmi felelősével intézkedést kezdeményez a Családvédelmi Központ, Gyermekjóléti Szolgálat felé, ahol a problémának megfelelő szakember segítségét veheti igénybe. A gyermekvédelmi felelős a nevelési év elején munkatervet készít.

A kapcsolattartás akkor sikeres, ha:

- a problémákat megfelelő időben felismerjük (jelzés)
- a megoldás feltételeihez együtt járulunk hozzá, sikeresen tudjuk kompenzálni a hátrányokat,
- a családgondozás eredményeképpen a családok helyzetén pozitív változás indul el.

Feladataink:

- Folyamatos kapcsolattartás a gyermekvédelmi szolgálat képviselőjével
- Szükség esetén közös családlátogatás kezdeményezése és megvalósítása, kompenzálás mielőbbi elkezdése
- A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek feltérképezésébe való részvétel,
- A szociális hátrányból adódó hiányosságok pótlásának támogatása (lelki, életviteli, neveléspedagógiai segítség, tanácsadás, adományok gyűjtése),
- Az egyénre szabott családsegítésben való aktív részt vétel, együttműködés

5.6.Pedagógiai szakszolgálatokkal való kapcsolattartás

A kapcsolattartás tartalma, formái:

- logopédiai ellátás,
- nevelési tanácsadás,
- tanulási képességet, ill. beszédvizsgáló szakértői tevékenység,
- gyógypedagógiai tanácsadás,

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az óvodapedagógus szükség esetén kérje külső szakember segítségét
- Az óvodapedagógus szükség szerint kezdeményezze a gyermek szakvizsgálatát
- Az óvodapedagógus a gyermekek esélyegyenlősége érdekében minden esetben tanúsítson maximális együttműködést a szak és szakmai szolgáltató intézmények munkatársaival, a fejlesztés folyamatáról végezzenek szakmai konzultációt.

5.7.Kulturális intézményekkel való kapcsolattartás

Célunk, a különböző kulturális intézmények (könyvtár, művelődési ház, színház) sajátos lehetőségeinek tudatos felhasználása nevelőmunkánkban.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az óvodapedagógusok gyermekeikkel vegyenek részt a kerület rendezvényein ezzel is erősítve a közösséghez való tartozást gyermekeinkben.
- Intézményünk gyermekei vállaljanak fellépést rendezvényeken, mellyel erősíthetjük és gazdagíthatjuk személyiségüket, képességeiket.

5.8. Makk Marci és Makk Marcsi Egészséges gyermekekért alapítvány kuratóriumával való kapcsolattartás

Kapcsolattartó az óvoda vezetője. Gyakorisága a kuratórium, ill. intézményi igények szerint történik, melyek alkalmával az alapítvány munkájáról kapunk beszámolót.

5.9. Egyházakkal való kapcsolattartás

Az óvodás gyermekek részére a történelmi egyházak által nyújtott hittan szülői igény szerint szakképzett hitoktatóval szervezhető.

6.Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

6.1.Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék a kisgyerek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyerek a külvilágból és saját belső világából származó tapasztalatait, benyomásait, élményeit játékában éli újra. Így válik a játék kiemelt jelentőségű, kreativitásukat fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé.

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt - a szülő és az óvodapedagógus. Utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad

játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. A felnőtt jelenléte teszi lehetővé a gyerekek közötti játék kapcsolatok kialakulását is.

A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, játékszerekre van szükség. Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfeleli csoportlégkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékformákhoz, mint például a mozgásos játékokhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus-szerepjátékokhoz, az építő, a konstruáló játékokhoz, barkácsoláshoz, a szabályjátékokhoz, a dramatikus játékokhoz és a bábozáshoz.”

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. Az óvodában fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése.

A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában is meg kell mutatkoznia.

A gyermek játéka személyiségének tükrözője. Átala képet kaphatunk ismereteiről, élményeiről, mozgásigényéről, beszédkészségéről, szociális és érzelmi fejlettségének mutatóiról.

A játék világa a közönséges élethez viszonyítva más minőséget jelent. A játék intim és titkos szféra, amelyben a játszókra nem vonatkoznak a külvilági történések. A gyermek mindig tudja, hogy játszik, csak hogy leginkább a játék kerete adja a határokat és a szabályokat, amelyekhez igazodik, és nem a külvilág.

Feladatunk, hogy biztosítsuk gyermekeink számára a szabad játék lehetőségét, mint a gyermek legfőbb tevékenységét, ezen keresztül testileg, lelkileg egészséges, érdeklődő, a világ megismerésére, az összefüggések megértésére törekvő, kezdeményező, kreatív, érzelmekben gazdag, segítőkész személyiségekké váljanak.

A játék feltételei

A légkör nyugodt, és biztonságérzetet keltő, melyben a gyermekek maguk szervezik meg játékukat. Szeretetteljes légkörben könnyebb egymás elfogadása, a toleráns óvónői minta példaértékű.

A hely a gyermek szabad mozgását, biztonságát, játékuk térbeni kibontakozását szolgálja. Az óvónő a gyermekek segítségével állandó és ideiglenes kuckókat, játéktereket alakítanak ki. Ügyel arra, hogy a különböző játszócsoportok ne zavarják egymást.

A játékidő a napirend rugalmasságából adódóan fontos, akár több napon, héten keresztül is játszhatják ugyanazt a témát, , míg az számukra érdekes, élményt ad.

A napirendben tervezett egyéb tevékenységek belesimulnak a játékfolyamatba. Megszakítják ugyan, de nem tördelik szét. Körültekintő szervezéssel a kezdeményezések helyének és idejének megválasztása az elmélyült játékot nem borítja fel.

A játékeszközök esztétikusak, igazodnak a gyermekek életkorához, igényeihez. Fontos, hogy fantáziálásra, gondolkodásra, problémamegoldásra készítsék a gyermekeket. Játékeszköz lehet bármilyen, a természetben előforduló tárgy is.

A dramatikus játékeszközök ösztönzik a gyermekeket fantáziájuk szárnyalására. a textilek, táskák, koronák, stb. mind elindítói lehetnek a spontán „mintha” játéknak.

A bábozás az önkifejezés egyik fontos eszköze, ezért a báboknak és dramatikus eszközöknek mindig állandó helyük van a csoportban.

Az óvodapedagógus játékbeli szerepe:

Tudatosan megengedő, elfogadó, biztonságot és bizalmat adó, segítő, támogató jelenlét-pedagógiai optimizmus. Potenciális partner, akit érdekel, amit a gyerekek játszanak, tesznek, csak a szükséges esetekben avatkozik be, pl. a veszélyessé váló, agresszív játékba.

Az óvónő feladata:

- Tudatos, megengedő, támogató jelenléte és indirekt irányítása révén potenciális partner, játszótárs, aki csak szükség esetén avatkozik be a játékba.
- Ráérez a gyermek lelkiállapotára, empátiája segítségével a felmerülő problémák okát kutatja. A „játékból olvasni tudás” empátiát, tapintatot, megfelelő szintű intelligenciát követel.
- Magatartásával képes oldani a feszültséget, aminek az óvónő – gyermek közötti jó kapcsolat, érzelmi kötődés az alapja.
- megerősíti, viselkedésével alakítja a csoportban a toleranciát, elfogadja a magányos vagy agresszív, azaz az eltérő viselkedésű gyermekeket is.
- beavatkozása csak mintaadás, megoldási javaslat, választhatóság, ill. a testi épség megóvása szempontjából indokolt.
- Gondoskodik a hagyományos és a dramatikus népszokások játékaihoz szükséges eszközökről, hangulati elemekről. Viselkedésével közös játékokra inspirál.
- Élmények nyújtásával gazdagítja a játékot.
- A gyermeki önállóság a játék szabadságában teljesebbé válik, az óvónőnek ezt tiszteletben kell tartania, a gyermekek által felállított közös szabályokkal együtt. Ezek szokássá válása megteremtik a játéktevékenység nyugalmát.
- Tudatosítja a szülőknél a játék személyiségfejlesztő hatását.

Játékfajták

Gyakorlójáték

A gyakorlójáték lehet mozgásos manipulációs és verbális. A véletlen mozgásból, cselekvésből fakadó siker ismétlésére készíti a gyermeket, és ezek az újrakisztések nagy örömet jelentenek számára.

- mozgásos: amikor a gyermek a játékos mozgást ugyanabban a formában ismétleti, ezáltal bizonyos mozgásokat is begyakorol, és mozgás közben ismerkedik saját testével.
- manipulációs: e tevékenység közben ismerkedik az őt körülvevő világgal, annak tárgyaival, megismeri az anyagok tulajdonságait, fejlődik szem-kéz koordinációja,
- verbális gyakorlójáték: szociális hatása van a gyermekekre, ritmusérzéküket fejleszti, nagy jelentősége lehet a beszédgátlások megelőzésében.

Építő, konstruáló játék

A gyermekek különböző játékszerekből összeraknak, létrehozhatnak valamit, eleinte spontán építenek, később meghatározott céllal végzett építés dominál:

- építés, konstruálás közben átéli az alkotás örömét, fejlődik kreativitása
- tanulja és tapasztalja a rész-egész viszonyát
- megtanul tervezni, szerkeszteni, fejlődik megfigyelőképessége, gondolkodása, szem-kéz koordinációja
- saját készítésű, vagy közösen készített játék fejleszti kreativitásukat, alkotókedvüket.

Szimbolikus játék

A szerepjátékot megelőző játékforma, két formáját ismerjük, egyrészt amikor a kisgyermek saját cselekvését, viselkedését úgy utánozza, hogy mással végezteti, másrészt amikor másoknál megfigyelt cselekvést utánoz.

Szerepjáték

A gyermek tapasztalatait, ismereteit, elképzeléseit, érzelmeit, pozitív és negatív élményeit fejezi ki, környezetük jelenségeit sajátos módon újraalkotják. Nagy jelentősége van a gyermek egész személyiségfejlődésében, elsősorban a szociális területeken.

- Gyakorolja a társakkal való együttműködést, átéli az alá és fölérendeltségi viszonyokat, újraalkotva egy-egy átélt eseményt.
- Fejlődik képzeletük, a játék közben a közösen felállított szabályok fejlesztik önuralmát, akaratát, szabálytudatát, erkölcsi értékét.
- Különböző kifejezéseket használnak, alkalmazzák a kérdő, felkiáltó és óhajtó mondatokat.
- Fejlődik a finommotorika, a szem-kéz koordináció.

Szabályjáték

Legfontosabb a szabályokhoz való alkalmazkodás, hiszen azok önkényes megváltoztatása a játék megszűnéséhez vezet.

- A szabályok betartása fejleszti önuralmukat, toleranciájukat, kudarcűrő-képességüket és a sikerek átélését.
- A csoportos és csapatjátékban fejlődik közösségi érzésük, felelősségtudatuk, feladattudatuk.

Barkácsolás

Mindig a játék igényéből indul ki, kötetlen. Nem öncélú, az elkészített eszközökkel játszanak, azoknak funkciója van. Változatos tevékenységet biztosít.

- Mennyiségi ismeretei gyarapodnak, tapasztalatot szereznek az anyagok tulajdonságairól, megmunkálhatóságáról.
- Átélik az alkotás örömét, fejlődik kreativitásuk, alakul társas kapcsolatuk, gyakorolják a társas együttlét, a viselkedés szabályait.
- Fejlődik szem-kéz koordinációjuk, finommozgásuk, kommunikációs képességük.

Bábozás

A gyermek belső világának egyik legkifejezőbb eszköze, ezáltal feleleveníti tapasztalatait, elképzeléseit, esztétikai, szociális élményét.

Játék közben:

- Fejlődik emlékezetük, fantáziájuk, beszédük, finommotorikájuk, ritmusérzékük.

Dramatizálás

A gyerek irodalmi élményeit játssza el kötetlen módon. A mozgáson, látványon, beszéden alapul.

Játék kapcsán:

- Fejlődik emlékezetük, kreativitásuk, szervezőképességük, alkalmazkodóképességük, önértékelésük és mozgásuk.

Szabadban történő játék

Sajátos körülményei megváltoztathatják a játék kialakulását, folyamatosságát, a játékfeltételek megteremtését.

- Mozgásigény kielégítésükre nagyobb lehetőséget biztosít a külső környezet.
- A tágasság következménye, hogy megváltozik a nevelő-gyermek, és a gyermek-gyermek közötti szoros térbeli együttlét.

A helyről való gondoskodásnak, a hely kialakításának igazodnia kell a gyermekek játékgigényéhez, játékfejlődéséhez. A gyermekek megismerő, felfedező tevékenysége, amelynek alapja a tapasztalatszerzés, a természetes kíváncsiság. Az udvari környezet a kedvelt játszó és kirándulóhelyek hangulatukkal, kellékeikkel örömteli tevékenységek sokaságát biztosítják.

Kedvező hatással vannak a gyermekek közötti társas kapcsolatok az együttműködésre, és a mozgásigény levezetésére: mászásra, csúszásra, futásra, homokozásra, pancsolásra, stb. A sokoldalú mozgásfejlődést elősegítő felszerelések és eszközök mindig a gyerekek rendelkezésére állnak (labdák, mászóókák, homokozó).

A szabad játéktevékenységben feladatunk, hogy minden gyermek megtalálja a fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának legmegfelelőbb mozgásformát.

6.2. Verselés, mesélés

Az érzelmi nevelésnek, nemcsak testi– hanem a lelki élet biztosításának is, az esztétikum kínálja a legjárhatóbb utat: az esztétikum, mely megmutatkozik a környezetben, ez emberek közötti érintkezésben és mindenekfelett, a művészetekben.

A kisgyermekben korán megjelennek az esztétikum iránti fogékonyság jelei. Ahogy előre halad a gyermek az anyanyelv aktív és passzív elsajátításában, olyan mértékben válik képessé differenciáltabb érzelmek kifejezésére, mások érzelmeinek megismerésére, átélésére, ráébred a valóságra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

Ebben a pillanatban lép be életébe az anyanyelv édes gyermeke: a népköltészet, mondókák, dalocskák formájában és szívérvány-köntösében a mese.

A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez.

A kisgyermek a mesében találkozik és ismerkedik meg az emberi élet meghatározó tényeivel (születés, szerelem, halál), erkölcsi és esztétikai fogalmakkal (jószág, gonoszság, szépség, rútság), kezdi már más emberek sorsa érdekelní (aggodalom, igazságosság). Mindazt, amit a

még fejletlen értelmével tapasztalatok híján nem képes felfogni, a mese megközelíthetővé, felfoghatóvá teszi számára.

A mese, vers adta érzelmi gazdagság, gazdagodás révén biztosítja a gyermeknek a lelki egészség és egyensúly fenntartását. A mese oldja a szorongást, melyet a nagyrészt még ismeretlen világ, és a feldolgozatlan indulatok váltanak ki a gyermekből. A mese az indulatok feldolgozására, belső képteremtésre tanít. A belső képteremtés kifejlődése nélkül lehetetlen az olvasóvá válás, amely az óvodai mese, vers, távlati feladata.

Mindezekon túl, a gyermek mese-vers iránti szeretete áttérjed arra a személyre is, akitől a verset, mesét hallja, így hatással van a gyermek és a felnőtt pozitív érzelmi kapcsolat alakulására is.

Célunk, hogy gyermekeink érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének segítsük, pozitív személyiségjegyeiket megalapozzuk a mágikussággal, a csodákkal teli meseélmények segítségével, a versek zeneiségével, rímeinek csengésével.

Az óvónő feladatai:

- Az irodalom iránti érdeklődés felkeltése.
- A mese és verset megszerettetése.
- A könyvhöz fűződő pozitív érzelmi kapcsolat alakítása, váljon kedvenc időtöltésükké a könyv nézegetése
- Fejlessze erkölcsi érzelmeit, ítéleteit, magatartását, esztétikai fogékonyságát,
- Bővítse szókincsüket, a gyermekek beszédét (kifejezőképességét, kiejtését).

Az irodalom közege a nyelv. Lényeges, hogy csak nyelvileg tiszta, értékes mesét, verset halljanak a gyerekek. A népi mondókák és népmesék az anyanyelv sajátos ritmusát, dallamát, hangzó világát, nyelvünk legbensőbb törvényeinek megfelelő formában közvetíti.

A gyermek saját vers és mesealkotása, annak mozgással vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

A fejlesztés tartalma:

A gyermekek önmagukról és környezetükről szerzett ismereteinek gyarapításához a népi mondóka anyagból a rövid ritmusos meséket, állatmeséket használunk. A beszoktatás időszakában az elszakadást megkönnyítő, érzelmi biztonságot nyújtó lovagoltatók, altatók személyre szóló új mondókát és mesék alkalmasak. Rövid, egyszerű, szép magyar nyelven elmondott történetekkel hívjuk fel a gyermekek figyelmét az időjárásra, annak változásaira, természeti jelenségekre. Lehetőséget adunk arra, hogy megismerkedhessenek a vidám, groteszk, humoros versekkel, mesékkel, mítoszokkal, legendákkal, kortárs irodalmi művekkel.

A mese a népköltészet legnagyobb, legsokrétűbb műfajainak egyike, ezért igen nagy szerepe van az óvodáskorú gyermekek életében. A gyermekben mély nyomot hagy az állatokról, még inkább állatkölykökről szóló elbeszélés, történet. A nagycsoportos korú gyermekek számára a tündérmesék alkalmasak a mély érzelmi hatás gyakorlására. A mese drámaisága ellentétek,

jellemek kiszínezése, az átváltozások, csodák, a mesemondás szokásai, szertartása, örömforrás, élmény a mesélőnek és a gyermeknek egyaránt.

A hosszabb terjedelmű, folytatásos meséket akár pihenés előtt is mondhatjuk, esetleg olvashatjuk nekik, - figyelembe véve persze azt, hogy hangulata, érzelmi töltése megfeleljen a körülményeknek. Az óvodai vers, mese nem korlátozódik foglalkozási keretekre, hiszen mesélni minden nap szükséges az óvodában.

A mindennapos mesélés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme. Nem lehet különbséget tenni a kezdeményezés és az elalvás előtti mese között. A gyakori ismétlést a mese többszöri feldolgozását kedvelik az óvodások.

Az irodalmi élmények feldolgozását elősegíthetjük különböző eszközök, anyagok, barkácsolási lehetőségek biztosításával. Az óvodások kedvelt tevékenysége a bábozás, dramatizálás. Mindkettő szorosan kapcsolódik a meséléshez, mondókázáshoz, verseléshez. Ehhez biztosítjuk a megfelelő eszközöket a gyermekek számára. A bábozás, dramatizálás előnye, hogy általa a félénkebb, bátortalanabb, csendesebb gyermekek is megnyílnak.

Lehetővé tesszük számukra, hogy irodalmi élményeiket eljátszhassák saját elgondolásaik alapján, valamint saját maguk is készíthessenek eszközöket, kellékeket.

A vers, mese legszorosabban az anyanyelvi neveléssel, a zenével, a mozgásos játékokkal fonódik össze.

Az irodalmi anyagot a következőkből választjuk ki:

- Népi mondókák, szólások, közmondások, találós kérdések
- Népmesék, elbeszélések, kortárs irodalmi művek
- Dramatikus népi játékok
- Kortárs és klasszikus irodalmi alkotások

A nevelő hatású együttes élményt csakis a szabadon, emlékezetből, folyamatosan mesélő felnőtt idézheti elő.

- A nyugodt irodalmi kezdeményezéshez, meséhez, mindenkor biztosítani kell a helyet, a feltételeket, eszközöket.
- A képekonyveket a gyermekek kedvük szerint bármikor szívesen nézegethetik.

Az óvodapedagógus feladatai:

- a mindennapos mesélés, verselés, mondókázás megalapozza a gyermek esztétikai, irodalmi fogékonyságát, anyanyelvünk, szülőföldünk szeretetére nevel.
- Biztosítja a mindennapos meséléshez, verseléshez, mondókázáshoz szükséges nyugodt, szeretetteljes légkört, elegendő helyet, időt teremt.
- Igényesen állítja össze az irodalmi anyagot.
- Az irodalom eszközeivel a gyermek nyelvi képességeit fejleszti.
- Az irodalmi anyagot úgy állítja össze, hogy annak legalább 70 %-a magyar népmese, népi mondóka, rigmus, közmondás legyen.
- Az életkornak megfelelően választja ki az irodalmi anyagot.

- A drámapedagógiai szemlélet jegyében támogatja a gyermek önálló dramatizálási, bábozási kezdeményezéseit, ezzel elősegítve önkifejezésének, fantáziájának, szókincsének fejlődését.
- a felhasznált irodalmi anyagok összeállításával, és a megfelelő előadásmóddal igazi művészi élmény biztosít.

A fejlődés várható jellemzői:

- *A gyermekek szívesen ismételtetik a verseket, rigmusokat.*
- *A gyermek igényévé válik a mesehallgatás.*
- *Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak maguk szórakoztatására is.*
- *Megjegyeznek 10-14 gyermekmondókát, 6-8 verset, 15-20 mesét.*
- *Tudnak meséket, történeteket kitalálni, s azt mozgásban megjeleníteni.*

6.3.Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A zenei nevelésnek a néphagyományból kell kiindulnia. A népdalok éneklése, a gyermek néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. A zene közvetlenül váltja ki az érzelmeket a gyermekben, ezért elengedhetetlen része a nevelésnek. jelen van a nap bármely szakában, ezáltal kiváló alapot is teremt a képességfejlesztéshez.

Az óvodai zenei nevelés a gyermeket élményhez juttatja, felkelti zenei érdeklődésüket, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Az ölbéli játékok, a népi gyermekdalok, az énekes játékok örömet nyújtanak a gyermeknek.

Az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységévé kell, hogy váljon, ezért fontos a felnőtt minta.

A gyakori éneklés, zenélés megszeretteti a gyermekkel az éneklést, énekes játékokat, szoktatja őket a szép, tiszta éneklésre. Fejleszti továbbá zenei hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, alkotókedvét, mozgáskultúráját.

Célunk:

- A zene iránti érdeklődés felkeltése, mely által alakulnak a gyermek zenei befogadásához szükséges képességei.
- Zenét értő és szerető, egészséges lelkű, kulturált, boldog emberré nevelés.
- A közös éneklés, a közös énekes játék örömeinek megéreztetése, hogy azon keresztül formálódjon a gyermek zenei ízlése, esztétikai fogékonysága.

A zenei nevelés elsősorban az érzelmre hat, de egyidejűleg az értelemre is. Szorosan kapcsolódik az irodalom-neveléshez, a zenei anyanyelv megalapozásához, az anyanyelvvél alapvető és átfogó kapcsolatot mutat, felkelti a gyermek alkotókedvét, fogékonytá teszi az esztétikai élmény befogadására. Megmutatkozik a zenei nevelés a testtartásban és az esztétikusan rendezett mozgásban.

Az óvodai ének-zene nevelésnek jelentős hagyományai vannak. Óvodánkban a néptánc keretei között további lehetőségek kínálóznak népzenei hagyományaink megismertetésére, elsajátíttatására.

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontosak a gyermek zenei képességeinek és zenei kreativitásának alakításában.

Az ének-zene, és az ehhez kapcsolódó mozgás ugyanúgy az óvodai mindennapok része, mint a mesélés, a séták, kirándulások. Napközben bármikor adódhat lehetőség éneklésre vagy körjátékok eljátszására.

A zenei nevelés programja az életkori sajátosságok figyelembevételével átgondolt, tudatosan tervezett, kiemelt tevékenység. A zenei képesség fejlesztési anyag feldolgozása az óvodákban használt Kodály Zoltán útmutatásai alapján Forrai Katalin által kidolgozott, „Ének-zene az óvodában”, Forrai Katalin: Ének a bölcsődében, Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában című, szakirodalmak alapján történik.

A zenehallgatási anyag megválasztásánál figyelembe vesszük a nemzetiségi, valamint kisebbségi nevelés esetében a gyermekek hovatarozását is. Az óvodapedagógus hangszeres játéka és a komolyzenei élmények a gyermekek számára emlékezetes élményt nyújtanak.

A fejlesztés területei:

- Az éneklési készség fejlesztése: éneklés megszerettetése, tiszta éneklés kialakítása.
- Zenei hallás fejlesztése: magasabb-mélyebb hang megkülönböztetése, halkabb-hangosabb megfigyeltetése.
- Belső hallás fejlesztése: zenei emlékezet, képzelet, alkotókedv fejlesztése, dallamfelismerés, dallambújtatás.
- Ritmusérzék fejlesztése: egyenletes lüktetés, ritmus, ezek összekapcsolása.
- Tempóérzékelés: gyorsabb-lassabb megkülönböztetése, érzékelése.
- Mozcásfejlesztés: különböző térformák kialakítás, páros játékokkal, hidas, kapus... stb. játékokkal, különféle mozgásokkal, mozdulatokkal, tánclépésekkel.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A felhasznált zenei anyagok igényes életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő válogatása.
- 3-6-7 éves korban megtervezhető hagyományos zenei tartalmak biztosítása.
- A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása.
- A gyermek, nyelvi képességeinek fejlesztése, mondókákkal, gyermekdalokkal és a zenei képességfejlesztő játékokkal.
- Mindennapi mondókázást, éneklést segítve elő, de gondoskodik hetente ének kezdeményezésről.
- Csoportszobában, udvaron megfelelő hely idő, eszköz biztosítása.
- Válogasson az óvodapedagógus a népi kultúra gazdag világából.

A fejlődés várható jellemzői:

- Szívesen énekelnek.
- A gyermekek élvezettel játszanak énekes játékokat.
- A gyermekek gátlások nélkül tudnak egyedül énekelni.
- Élvezettel hallgatnak zenét.
- Megkülönböztetik az elemi zenei fogalmakat (pl. halkán és gyorsan járjanak mondóka közben, magasan és lassan énekeljenek, vagy mély hangon beszéljenek).
- Érzik az egyenletes löktetést és a dalok ritmusát.
- Tudnak ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni.
- Ismerik a motívum hosszát.
- Szeretnek dudorászni, énekelgetni, játék közben.
- A néphagyományok, jeles-napok tartalmát, játékait, dalait, mondókait ismerik.

6.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, ábrázolás különböző fajtái, a műalkotásokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszközei a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán lehetőséget biztosít. Maga a tevékenység a fontos, nem az eredmény, hanem az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Az óvodai tevékenységi területek közül a vizuális tevékenység fejlesztő hatása jelentős. Ebben a korban a gyermek a firka korszaktól lassan eljut a felismerhető formák létrehozásáig, a formák díszítéséig.

Célunk a gyermekeket eljuttatni az alkotás öröméhez, hozzásegíteni őket élmény és fantáziaviláguk képi, szabad önkifejezéséhez, a gyermekek tér-, forma-, színeképzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.

A fejlesztés tartalma különböző csoportokban az életkori sajátosságok figyelembevételével történik.

Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, mintázás és a kézi munka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.

Az óvodapedagógus feladata:

- A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése: megfelelő légkör, hely, idő, valamint megfelelő minőségű, és mennyiségű eszközök biztosítása.
- A 3-6-7 éves korban tervezhető alkotó-alakító tevékenységek tartalmának, minőségének differenciált fejlesztése.
- A vizuális tevékenységek elsajátíttatása, a kézügyesség fejlesztése, térlátás alakítása, kézműves technikák munkatevékenységének összehangolása.
- Közös és egyéni észlelésen alapuló vizuális emlékezet, képzelet, vizuális gondolkodás gazdagítása, fejlesztése.

- A gyermekek látáskultúrájának fejlesztése érdekében megfigyelési, tapasztalatszerzési lehetőségek, élmények biztosítása.
- Tudatos tervezőmunkával fejleszti a gyermekek tapasztalatait, képességeit.
- Törekszik művészeti ágak megismerésére, kézműves technikák, kismesterségek kipróbálására, kézműves-sarkok kialakítására.
- Pozitívan reagál a létrejött alkotásokra.
- A vizuális technikák színes skáláját alkalmazza már kiscsoportos kortól.

A vizuális nevelés legyen a gyermek számára öröm és felszabadult tevékenység, a gyermekek munkája mindannyiunk számára érték. Ennek megfelelően kell kezelnünk.

Igyekszünk felhívni a Szülők figyelmét a vizuális nevelés fontosságára, ezáltal elérve, hogy a gyermekek otthon is gyakorolhassák ezeket a tevékenységeket.

A fejlődés várható jellemzői:

- Szívesen alkotnak.
- A különféle technikák adta lehetőségekkel igényeik szerint élnek.
- Képzőművészetben egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket.
- A gyermekek alkotására jellemző a részletező formagazdagság, a színek variálása.
- Színhasználatukban érvényesítik kedvenc színeiket.
- Örülnek alkotásaiknak és a közösen elkészített kompozícióknak.
- Plasztikai munkáik egyéni, részletezőek.
- Téralkotásban, építésben közösen vesznek részt.
- Önállóan és csoportosan is készítenek játékokat, ajándékokat, kellékeket.

6.5.Mozgás

A mozgás nélkülözhetetlen velejárója az életnek. Kedvezően befolyásolja az egész szervezet fejlődését. A mozgás megszerettetése, a mozgásigény kielégítése az óvodai testi nevelés fontos feladata, amit csak a helyesen megválasztott mozgásanyag változatos gyakoroltatásával érhetünk el.

Az óvodában a rendszeres testnevelés foglalkozások, és a mindennapos testnevelés szolgálja a testi erő céltudatos fejlesztését, az ügyesség fokozását. Emellett igen jelentősek azok a mozgások, melyeket játék és munka közben a nap folyamán végeznek a gyerekek.

Mivel óvodánk rendelkezik korszerű eszközökkel, jól felszerelt tornateremmel, így a gyermekek testi nevelése maximálisan megvalósítható. A játékos mozgások nem csak a teremben, hanem szabad levegőn, eszközökkel, eszközök nélkül, spontán, ill. szervezett formában, a mindennapokban nagy hangsúlyt kapnak.

A testi nevelés során járás- futógyakorlatokat végeznek a gyermekek, valamint ugrásokat, egyensúly-, talajgyakorlatokat, labdával végezhető és kézi szer gyakorlatokat. A testi nevelés anyagában szerepel még kúszás, csúszás, mászás, különböző dobások, hossztenegelykörüli gurulás, gurulóátfordulás, függés, valamint sor- és váltóversenyek.

- *Járásgyakorlatok:* járás ütemtartással, irányváltoztatással, fordulatokkal, különböző kartartásokkal, feladattal, csukott szemmel.
- *Futógyakorlatok:* lassú, közepes iramú, belegyorsuló futás. Futás tempóváltással, irányváltoztatással, versenyfutás, futás hátrafelé.
- *Ugrások:* helyből távol- és magasugrás, nekifutásból távol- és magasugrás /valamennyi homokgödörbe/. Ugrások különböző magasságú szerekre fel és le.
- *Dobások:* egykezes, kétkezes, alsó, felső dobás. Hajítás távolba kislabdával, babzsákkal, hajítás vízszintes és függőleges célba.
- *Kúszás – csúszás - mászás:* talajon, padon, ülésben, hason, hanyatt /háton fekve/, előre, hátra, ne rézsútos padon, pók- és rákjárás, előre-hátra, eszközhordással is.
- *Függés:* függés érintő magas szeren, bordásfalon, függésben lábmozgások, lajhárfüggés, lajhár-mászás.
- *Egyensúlygyakorlatok:* járás padon, rézsútos padon, le-fel, eszközzel (pl.: babzsák kézben, fején). Egyensúlyozás homokozó peremén, fellépések-lelépések, szerekre, szerekről.
- *Hossztengely körüli gurulás:* gurulás talajon magastartásban, kézkulcsolással, eszközzel kézben, és boka közt, gurulás párosával.
- *Gurulóátfordulás:* előre, hátra, guggoló támaszból, kis hajlított terpeszállásból.
- *Talajgyakorlatok.*
- *Versenyek, váltóversenyek.*
- *Labdával végezhető gyakorlatok.*
- *Kézi szer gyakorlatok:* babzsák, karika, kendő, szalag, bot, kocka, stb.

Szervezési feladatok:

Az épületen belül szervezett mindennapi testnevelésre tornaszoba áll rendelkezésünkre, melynek eszközkészlete folyamatosan bővül. Szükség esetén azonban megfelelő helyet biztosítunk a csoportszobában, aulában, teraszokon is.

A testnevelés előtt a tiszta, balesetmentes eszközök előkészítése a foglalkozás megkezdése előtt az óvónő, a dajka és a gyermekek aktív közreműködésével történik. A balesetek elkerülése érdekében ügyelünk arra, hogy az eszközök épek, könnyen elérhetőek legyenek, és megfelelő számban álljanak rendelkezésre.

Tornaszobánkon kívül, jó idő esetén az udvar adta lehetőségeket is kihasználjuk. A különböző alakú, magasságú, nagyságú, mászóakák az udvarunk fontos kellékei, mászásra, függésre egyaránt alkalmasak. A tornaeszközöket szükség esetén az udvarra is kivisszük. A lehetséges tornaeszközöket az udvaron is használjuk.

A fejlődés várható jellemzői:

- *Mozgásuk összerendezettebbé, ügyesebbé, megfelelő ritmusúvá válik.*
- *Képesé válnak a differenciált mozgásra /gyors, lassú, energikus/.*
- *Egyenes tartással ülnek, állnak, járnak.*
- *Felszabadultan, teljes biztonsággal végezzék a mozgásfajtákat, különféle eszközökkel is.*
- *A szem-kéz, szem-láb koordinációjuk koruknak megfelelően fejlett.*

- *Izomzatuk kellően megerősödött, teherbírásuk nőtt, fokozatosan megerősödik a csontrendszerük.*
- *A mozgásigény, és örömforrás számukra.*
- *Javul a mozgáskoordináció, és a gyermek egyre inkább képessé válik az érzelmi folyamatainak és akarati működésének irányítására.*
- *Az óvodás gyermek mozgásformái gazdagabbak, kiszolgálja önmagát, önállóan öltözik, vetkőzik, mosakodik, terít, étkezik, stb. Játéktevékenysége közben guggol, kúszik, csúszik, mászik, hajol, leül, feláll, manipulál stb. Mindez az óvodáskor végére a mozgások, cselekvések, fejlődéséhez, gazdagodásához és egyre nagyobb mozgásbiztonsághoz vezet. A gyermek mozdulatainak egy része automatizálódik.*
- *Sokféle jártassága, készsége, szokása alakul ki. Ceruzafogása, író-rajzoló tevékenysége (a gyurmázás, a varrás, a vágás, egyéb kézi munkák stb.), a sokféle mozgás-cselekvés gyakorlása eredményeként a finom kézmozgás, az úgynevezett „finommotorika” ugrásszerű fejlődésnek indul.*
- *Elsajátítja a téri irányokat jelölő szavakat, saját testéhez viszonyítva. Megérti és használja az előttem, mögöttem, felettem, alattam, jobbra, balra, elém, mögém, fölém, alám, mellém, előtt, mögött, fent, lent, elé, mögé, fölé, alá kifejezéseket. Utasításra helyen tud elmozdulni a térben.*

Mindennapos testnevelés

A mindennapi testnevelés időpontját a napi tevékenységhez igazodva az óvónő tetszőlegesen választhatja.

A mindennapi testnevelés szervezésében, lebonyolításában jelentős szerepe van a dajkának. Az óvónővel együttműködve biztosítja a foglalkozások gördülékeny lebonyolítását. Mindhárom korcsoportban a mindennapi testnevelés feladatait döntő többségében testnevelési játékokkal oldjuk meg.

Nem gyakorlatokat tanítunk, hanem képességeket fejlesztünk a gyermekek által kedvelt, ismert játékokkal, gyakorlatokkal és az így szerzett képesség birtokában örömmel vállalkoznak a gyermekek erőfeszítést, odafigyelést igénylő feladatok végzésére is. A jó eredmény eléréséhez az óvónő és a gyermek aktív együttműködése is elengedhetetlen.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Minden nap lehetőséget biztosít a szabad levegőn való tartózkodására.
- A gyermekek mozgásigényét a lehetőségekhez képest maximálisan kielégíti.
- Ötleteket ad a gyermekeknek olyan mozgásos játékokhoz, amelyeket önállóan is képesek játszani.
- Versenyjátékokat szervez, így a mozgást biztosító játékok kialakítják a gyermek szabálytudatát.
- Figyel a fokozatosságra, és az egyes gyermekek terhelhetőségére.
- Az esetleges /testi hibák, lúdtalp, hanyag tartás stb./ kialakulásának megelőzése érdekében célzott, speciális gyakorlatokat alkalmaz.

- Változatos eszközök és a gyermekek önálló, szabad mozgásának biztosításával lehetővé teszi, hogy a mindennapi testnevelés örömet, jelentsen a gyermekek számára.
- A fokozatosság, a rendszeresség elvét betartja.

Sportprogramjaink:

- Makk Marci sportverseny
- Nyúlcipő futóverseny
- Kerületi focikupa
- Családi sportnap

6.6.Külső világ tevékeny megismerése

A környezettel való ismerkedés a fejlődést alapvetően befolyásoló, az életkor növekedésével egyre táguló ismeretszerzésben alapvetően mélyülő folyamat.

Pedagógia Programunk kiemelt területe. A környezet megismerésére a holisztikus látásmód megalapozása érdekében keretet biztosít, és a nevelés minden területét komplex módon áthatja. A gyermekek többoldalú képességfejlesztését elősegíti.

A környezet megismerésére nevelés elősegíti, hogy a gyermekek az őket közvetlenül körülvevő és a tágabb természeti és társadalmi környezetről olyan tapasztalatokat szerezzenek, melyek az életkornak megfelelő biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz, a környezettel való aktív kapcsolat tevékeny kialakításához nélkülözhetetlenek.

Segíti a gyermekek irányítottan és spontán szerzett tapasztalatainak feldolgozását, fejleszti értelemi képességeiket, megfigyelő-képességüket, képzeletüket, emlékezetüket.

A külső világ tevékeny megismerése lehetővé teszi a csoporthoz való érzelmi kötődést, kapcsolatépítést a szülőföldhöz, a nemzeti kultúra hagyományaihoz fűződő pozitív érzelmi viszony alakítását, a népszokások felelevenítésével megismeri a környező népek szokásait. Mindeközben fejlődnek kommunikációs képességei, együttélési normái és egész személyisége. Az anyanyelv fejlesztésének és a szókincs gyarapításának fontos területe. A gyermek a természeti és társadalmi környezetéből szerzett ismereteit játékában felhasználja, folyamatosan és szinte valamennyi tevékenységében gyakorolja.

A segítő pedagógiai attitűd segít kialakítani a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlesztését.

A környező valósággal való ismerkedés során a gyermek tapasztalatokat szerez az őt körülvevő tárgyak, jelenségek formai és mennyiségi jellemzőiről. Minden tevékenységükben megjelenik a matematika: játékokban párosítanak, halmazokat képeznek (játékválogatás, baromfiudvar benépesítése, stb.). Ismerkednek a mennyiségekkel, összehasonlító méréseket végeznek, sorba rendeznek, tárgyakat megadott szempont szerint csoportosítanak. A geometria világából tapasztalatokat szereznek síkbeli, térbeli alakzatokból különféle építések, papír vágása, puzzle kirakása során.

A kisgyerekek az első tapasztalatait a környezetéből, az otthoni környezetből hozza. Épp ezért, az otthonról jövő családi nevelésnek, gondolkodásnak az elsődleges szerepe megmarad, ez mindvégig döntő hatású.

Az óvoda ezt befolyásolhatja és színesítheti a sajátos módon kialakított környezetével, gazdag tevékenységek választékával, derűs, szeretetteljes légkörével.

A környezet megismerésének tartalmát három részre oszthatjuk:

- természeti- és társadalmi környezet;
- környezetvédelem;
- környezetünk mennyiségi-, és formai viszonyai.

Célunk:

- A környezet megismertetése által, az őket közvetlenül körülvevő és a tágabb természeti és társadalmi környezetről olyan tapasztalási lehetőségek biztosítása, melyek az életkornak megfelelő biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz, a környezettel való aktív kapcsolat tevékeny kialakításához nélkülözhetetlenek.
- Fejlődjön az irányítottan és spontán szerzett tapasztalatainak feldolgozása, ezáltal értelemképes képességeik, megfigyelő-képességük, képzeletük, gondoskodásuk, emlékezetük is.
- A természeti és társadalmi környezetben szerzett tapasztalataikat, ismereteiket spontán módon tudja játék közben alkalmazni, a megismert új szavakkal bővíti szókincsét, általa színesedjen az egymás és a felnőttek közötti kommunikációjuk.
- Ismerje fel és nevezze meg az udvarunkra látogató madarakat, életmódjukat. Alakuljon ki bennük itt telelő madarak etetése, nyáron az itatásukról való gondoskodás, a felelősség tudat megalapozása.
- Alakuljon ki pozitív érzelmi viszony a természeti és épített környezetével, alapozódjon meg a megbecsülő, elfogadó és megvédő magatartás, környezet tudatos szemlélet a mindennapok folyamán.
- Ismerjék meg a szülőföld fogalmát, népi alkotásokat, mesterségeket, hagyományokat, szokásokat, segítve identitás tudatuk elmélyülését.
- Váljanak toleránsná, elfogadóvá eltérő képességű, illetve nemzetiségű társaikkal szemben.
- Olyan matematikai tapasztalatok, ismeretek birtokába jussanak, amelyek segítik a mindennapi élethelyzetben való eligazodásukat és tevékenységeik közben alkalmazni is tudják.
- Fejlődjön tér és sík, mennyiség fogalmuk, tapasztalataikat tudják megfogalmazni, fejlődjön ítéző képességük.

Terveink között szerepel a „Zöld óvoda” hálózatba való csatlakozás!

Feladataink:

- Minél több lehetőséget biztosítani számukra, hogy az őket körülvevő környezetből közvetlen tapasztalat, élményszerző séták, kirándulások, vizsgálódások alkalmával ismerjék meg a növényeket, állatokat, és élőhelyeiket, élettereiket, (erdő, rét, víz). Szükség esetén, a szülők segítségére támaszkodva, velük együtt működve. Törekszünk a lakóhely közelében lévő természeti és épített értékek bemutatására: Rákos patak, Népkert, Merzse-mocsár, Naplás-tó, Erdős Reneé ház.

- A környezettudatos vásárlási szokások megismertetése, meglévő energiák takarékos használó viselkedés megalapozása.
- Fenntarthatóságra, környezettudatos szemléletük és magatartás formálása érdekében, „Zöld hetek” programsorozat szervezése, minden évben tavasszal. Víz világnapja márc.21- Föld napja április 22. között.
- Együttműködő partnereink a szülők, szelektív anyagok gyűjtése az otthoni háztartásból.
- Különböző játékok, ajándéktárgyak készítése, az újrahasznosítható anyagokból.
- Kiállítás szervezése az elkészült alkotásokból.
- Egészséges énképük alakítása, mely alapja és elősegíti a társas kapcsolatainak, alakulását, a csoporthoz való érzelmi kötődésüket.

A témakörök feldolgozásához az évszakok adnak keretet.

6.6.1. Természeti és társadalmi környezet

Társadalmi környezet

Célunk, hogy a gyermekek rendelkezzenek a társadalmi környezetről megfelelő ismeretekkel az alábbi témakörökben:

- testünk (én-kép fejlesztése –el tudja választani a külvilágtól)
- család
- óvoda
- napszakok
- közlekedés
- földünk
- óvoda, iskola, múzeum

Természeti környezet

Napsugár, ha süt, esőcsepp pereg,

*nézz fel a magasba, nyisd ki jól szemed:
Csodát látsz, gyönyörűt, hétszín szalagot,
hétszínű szivárvány tündököl, ragyog.
De néhány pillantás, eltűnik az égen –
mintha csak álmodtad volna egy mesében.
/Nemes nagy Ágnes/*

A természeti környezet megismerésére az évszakok adnak lehetőséget, tehát a természeti környezet megismerésén belül az alábbi témaköröket dolgozzuk fel:

- évszakok
- növény és állatvilág (kiemelten fontos)

Mind a növény, mind az állatvilággal való ismerkedésnél törekszünk arra, hogy természetes környezetben figyelhessük meg azokat.

A növények fejlődésének megfigyeltetését a csoportszobákban, a változásokat pedig az óvoda udvarán figyeltetjük meg (pl. egy adott fa évszakonkénti változása).

Óvodánkban az alábbi zöld napokat emeljük ki:

- Állatok Világnapja (október 4)
- Víz világnapja (március.22)
- Föld napja (április 22.)
- Madarak és fák napja (május 11.)

6.6.2.Környezetvédelem

„A fenntartható fejlődés olyan fejlődés, amely kielégíti a jelen generációk szükségleteit anélkül, hogy veszélyeztetné a jövő generációk hasonló szükségleteinek kielégítését.”

(<http://www.europa.hu>)

A jelenlegi oktatási rendszer kiemelt célja, hogy az óvodáskortól a felsőfokú tanulmányokig bezárólag a környezettudatos magatartásra nevelést minél hatékonyabban integrálja a tananyagba.

A környezetvédelemmel kapcsolatos belső motiváció kialakítását az egyén fejlődésének szakaszaihoz igazodva kell megteremteni. A nevelés módjainak megfelelő alkalmazása az eredmény tekintetében meghatározó fontosságú. Óvodás- és kisiskolás korban az értelmi nevelés mellett inkább az érzelmi nevelés dominál. Ahhoz, hogy az egyén felnőttként meggyőződésből, belső kényszerből legyen képes cselekedni, az érzelmi és az értelmi nevelésnek összhangban kell lennie. A környezettudatos gondolkodásmód kialakításának eszközei közt kiemelt fontosságú a minél kisebb korban elkezdett tudatos és tervszerű környezeti nevelés szerepe. Jövőnk nagymértékben attól függ, hogy milyen környezettudatos szemléletet, hozzáállást, viszonyulást tudunk átadni a fiataloknak. A gyerekeket már a bölcsődében, óvodákban rá kell szoktatni arra, hogy a szemetet szelektíven gyűjtsék, takarékoskodjanak az energiával, vigyázza és óvja szűkebb és tágabb környezetét. Ez a korosztály az életkoránál és az egyéni sajátosságainál fogva rendkívül fogékony, a szemléletük még könnyen formálható.

Hosszú távú célunk, jövőképünk, hogy egészség- és környezettudatos felnőttekké váljanak gyermekeink. Ezért szem előtt tartjuk, hogy a gyerekek személyiségfejlődése egységes egészsé alakuljon.

Arra neveljük őket, hogy:

- óvják, gondozzák a virágokat, növényeket,
- tudatosodjon bennük, hogy életük része a természet, ezért védeni és óvni kell,
- ismerkedjenek meg a szelektív hulladék-gyűjtés fontosságával és lehetőség szerint alkalmazzák – szülői segítséggel is,
- környezettudatos vásárlási szokások alakuljanak (szerepjáték),
- a szemetet a tartóba tegyék,
- minden élőlénynek joga van az élethez,
- védjék az állatokat, bogarakat (figyeljék meg életüket),

- az egészség értékei iránti felelős magatartást, annak megőrzésének igényét és akaratát fedezhetjük fel mindennapjaiban,
- felelősség alakul ki a környezet (természetes és mesterséges) iránt, melyet mindennapi szokásrendszerében meg is él.

Legyen fogalmuk, hogy a környezetük védelméhez hozzátartozik:

- a levegő, annak védelme,
- zaj ártalmak,
- a talaj, ami állatoknak lehet élőhelye, növényeknek a fejlődéséhez szükséges tápanyagot biztosító termőhely, annak védelme,
- és az vizek tisztaságának védelme, takarékos felhasználása.

„Az élet legősibb, legigazibb foglalatja a természet, a fejlődéshez maga a természet adja meg a megfelelő alapokat és feltételeket.”

A környezetvédelemre nevelés nem csupán a gyermek feladata, meg kell kívánnunk a helyes magatartásformát az óvoda minden dolgozójától és a szülőktől is.

6.6.3.Környezetünk mennyiségi és formai viszonyai

Az óvodáskorú gyermekek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a közvetlen és tágabb értelemben vett természeti, tárgyi környezet formai, mennyiségi és téri viszonyairól. A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut, és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alak, nagyságbeli és téri viszonyokat, alakul ítélőképessége, fejlődik tér, sík és mennyiség szemlélete.

„A matematikát először át kell élni, ahogy felbukkan az életünkben, ahogy hozzátartozik mindennapi tevékenységeinkhez, életritmusunkhoz. Ez a matematika tanulásának természetes módszere.” (*Freinet*)

A gyermek számára a matematika szerepe a ráismerés örömét, összefüggések felfedezését, tehát a gondolkodás fejlesztését szolgálja. A pedagógus és a Szülő feladata kibontakoztatni a gondolkodás sokszínűségét, divergens gondolkodású, kreatív személyiséget nevelni.

A matematikai nevelés, a logikai készségek fejlesztése hozzájárul a gyermek külvilágról szerzett tapasztalatainak feldolgozásához. Anyagát elsősorban a környezet megismerése során szerzett élmények, tapasztalatok biztosítják.

A gyermekek a környezetben végzett megfigyelések alkalmával vegyék észre, hogy a tárgyak, személyek, halmazok összehasonlíthatók, tulajdonságaik alapján szétválogathatók.

Matematikai tartalmak:

- összehasonlításokat, csoportosításokat
- relációk feltárását,
- fogalomalkotásokat,

- kapcsolatkiépítést,
- oksági összefüggések keresését irányozza

A számfogalom kialakítása

- mérés
- összemérés különböző egységekkel.
- Számnevek, sorszámnevek gyakorlása,
- matematikai fogalmakkal való ismerkedés: több, kevesebb, ugyanakkora, pár, kisebb, nagyobb, stb.

Geometriai ismeretek fejlesztése

- építés,
- síkbeli alkotások
- térben a geometriai formák felismerése, megnevezése, játék közben rögzül a neve.
- térirányok (lent, fent) téri relációk, névutók gyakorlása
- térfogat

A téri tájékozódáshoz, illetve a síkban való tájékozódáshoz elengedhetetlenül fontos a tükörrel való játéktevékenység, illetve mozgások a tükör előtt. Ugyanilyen fontos olyan matematikai játékok szervezése, melyek során a gyermek saját szemével a személye és a tárgyak, vagy személye és más személyek között keresi a kapcsolatokat (pl.: előttem, mögöttem).

A térbeli tájékozódást kifejező szavak értelmezését, helyes kifejezését a kérdőszavak használatával segíthetjük (hol, honnan, hová).

Feladatunk, hogy sok olyan játékot, játékos tevékenységet biztosítsunk a gyermekeknek, amelynek segítségével a térbeli tájékozódásuk finomodhat.

Óvodapedagógus feladatai:

- tudatos felkészülés;
- megismertetjük, felfedeztetjük az összefüggéseket játékosan, tevékenységbe ágyazottan;
- problémahelyzetek teremtése, megláttatása, felfedeztetése;
- a spontán felismerések megerősítése;
- kreatív gondolkodtatásra törekvés;
- mindenkor figyelembe véve a gyermek és az adott csoport életkori sajátosságát, és egyéni képességeit;
- differenciált feladatok adásával biztosítjuk, hogy minden gyermek sikerélményhez jusson, lehetőséget adunk az egyéni problémamegoldásra;
- olyan eszközöket és tevékenységeket biztosítunk, ami felkelti a gyermekek érdeklődését, és természetes élethelyzetben teszi lehetővé számukra matematikai tapasztalatok, ismeretek szerzését (eszközként használjuk fel a természet kincseit);
- minden esetben figyelembe vesszük a gyermekek ötleteit és élményeit;
- feladatunk továbbá, hogy a tevékenységeket szívesen, örömmel és önként végezzék, maga a tevékenység örömforrássá váljék számukra.

A fejlődés várható jellemzői:

- *A gyermekek alapvető ismeretekkel rendelkeznek. Meg tudják mondani lakcímüket, szülei nevét, foglalkozását, valamint, hogy melyik óvodába járnak.*
- *Ismerik és tudják születési helyüket, születési idejüket.*
- *Felismerik a napszakokat, tudják az évszakok nevét, és az azok közötti összefüggéseket.*
- *Elemi ismeretekkel rendelkeznek hazánkról, más országokról, a Földről, és bolygókról.*
- *Rácsodálkoznak a természet szépségeire.*
- *Ismerik a ház körül élő állatokat, bogarakat, madarakat, és a vadon élő állatokat.*
- *Ismerik az őket körülvevő növényeket, képesek azok gondozására.*
- *Gyakorlottak a közlekedési szabályok betartásában, ismerik a közlekedési eszközöket.*
- *Mennyiségi fogalmuk 10-es számkörben megalapozott, a tárgyakat össze tudják hasonlítani mennyiség, nagyság, forma, és szín szerint.*
- *Megkülönböztetik az irányokat síkban, térben és időben.*
- *Élvezik a tapasztalatszerző sétákat, kirándulásokat.*

6.7.Munka jellegű tevékenységek

A munka a napi tevékenység természetes része, a személyiségfejlesztés fontos eszköze. Az óvodai élet mindennapjaiban számtalan lehetőség adódik arra, hogy munkát végezzenek a gyerekek. A munka értékének megbecsülését nem lehet elég korán megtanítani. A játékkal, és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutat. A gyermekek a munkát – éppúgy, mint a játékot – könnyedén, örömmel végzik. Szívesen azonosulnak a munka céljával, természetesnek tartják szükségességét és élvezik az elért eredményeket. A munka, az óvodás kor végéig játékos jellegű marad. Az óvodában a munka elsősorban közösségért végzett tevékenység, magában foglalja a:

- naposságot,
- az óvoda, a csoport mindennapi életével kapcsolatos alkalomszerű munkavégzéssel hozzájárulnak a társas kapcsolatok alakulásához is, erősödik bennük a közösségért végzett tevékenység értelme, a saját és mások elismerése

A munkavégzés által lehetővé válik a kitartás, a felelősségérzet, a kötelesség-teljesítés gyakorlása, az önértékelés, és ezzel együtt a közösségi értékelés alakulása. A munka hozzájárul az értelmi képesség fejlődéséhez azáltal, hogy megalapozódik a munka iránti tisztelet, a munka eredményének megbecsülése, fontossága, hasznossága.

A munkavégzés során a gyermekek megtanulják az eszközök, szerszámok használatát, fejlődnek:

- akarati tulajdonságaik (kitartás, türelem, stb.);
- különböző mozgásaik (egyensúlyérzék, terítés, tárgyak hordozása, finommotorika, szem-kéz, szem-láb koordináció, stb.);
- testsémájuk;
- térpercepciójuk, testkoordinációjuk (evőeszközök helyes elhelyezése, stb.).

Óvodapedagógus feladatai:

- támaszkodik a játékkal megegyező sajátosságaira;
- biztosítja az önálló munkavégzés lehetőségeit (virágöntözés, állatetetés, élősarok, kiskert gondozása, stb.);
- minél több lehetőséget ad gyűjtőmunkára;
- ismerteti a munka eszközeit, azok helyes használatát, felhívja figyelmüket a balesetveszélyre;
- igyekszik bevonni őket azokba a munkafolyamatokba, amelyek képességeiknek és teherbíró-képességeiknek megfelelnek (ágyazásban való segítség, szék-asztal elrakás, kerti munka, udvarrendezés);
- az egyes munkafajtákat fokozatosan vezeti be (pl. naposság);
- reális, egyéni fejlődést figyelembevevő értékeléssel segíti a gyermekeket az adott feladat jobb megoldására, felébresztve ezzel kedvüket a további munkához;
- a közösen végzett munkatevékenység fontosságát tudatosítja, ösztönözi őket a hatékonyabb kivitelezésre (pl.: játék elrakás, teremrendezés, stb.);
- az óvónő és a csoportos dadus néni tevékenysége modell értékű;
- bátorítja, buzdítja, segíti őket önálló munkavégzésük közben.
- a gyermeket saját magához mérten, fejlesztő módon értékeli

A fejlődés várható jellemzői:

- *A gyermekek szeretnek közösen dolgozni, örülnek, ha kötelességüket teljesíthetik.*
- *Önállóan, igényesen végzik a munkát.*
- *Szívesen vállalkoznak egyéni megbízatások elvégzésére.*
- *Szívesen közreműködnek a növények gondozásában.*
- *Szívesen vállalnak feladatokat a közösség érdekében.*
- *A munkavégzéshez szükséges eszközökre vigyáznak*

Az SNI gyermekeknél az integráció végére várható fejlődés:

- *képességeihez mérten részt vesz a közösségi munkatevékenységben*
- *önkiszolgálási feladatokban segítséggel előrelépést, valamint haladást mutat az önállóság felé*

6.8.A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Tapasztalataink szerint a felfedezés, a megtapasztalás élménye teszi érdeklődővé, nyitottá és probléma érzékennyé a gyermekeket, mikor saját élményként élik meg egy-egy helyzet megoldását. A jövő, az egyre halmozódó információk tömege megkívánja, hogy a gyermekek a tanulás során a legfontosabb képességeket magabiztosan birtokolják.

A tanulás elsődleges célja a gyermek kompetenciáinak fejlesztése, a gyermek által választott tevékenységrendszerben, melyet az óvodapedagógus a gyermek képességi szintjéhez illeszkedő segítségadással valósít meg, változatos, cselekedtető, játékos tevékenységek

felkínálásával. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

Az óvodában az ismeretszerzés folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos, minta-és modellkövetéses magatartás-és viselkedéstanulás (szokások alakítása),
- a spontán játékos tapasztalatszerzés;
- a cselekvéses tanulás;
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- a gyakorlati problémamegoldás. és feladatmegoldás;
- az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységekben megvalósuló tanulás.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott pozitív, értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

Célunk, hogy egyszerre egy időben kevesebbet, de minőségben és használhatóságában több ismeretet kapjanak. Ezért törekszünk arra, hogy minél sokoldalúbb cselekedtetéssel, minél több érzékszervet megmozgatva, a felfedezések és a kreativitás erősítésével, tapasztalatok útján juttassuk el a gyermekeket a feladatok megvalósulásáig.

Azt szeretnénk elérni, hogy a tanulási tevékenység során a gyermekek örömmel és önként vegyenek részt a folyamatban, s ne csak akkor, ha ezt kívülről motiválják. Minden gyermek esetében fontos, hogy a képességeknek megfelelő feladatokat adjunk, és a követelményeket az egyéni teljesítőképességhez mérjük.

A tanulási folyamatok értékelésénél a következő alapelvek megfogalmazását tartjuk fontosnak:

- A gyermekek boldog, önfelelt viselkedését a dicséret, a bátorítás, a pozitív megerősítés eredményezi.
- Az óvónők a gyermekek értékelése során törekedjen mindennap a pozitív megerősítésre.
- Az óvónő alkalmazza a differenciált, árnyalt értékelést, mindig a konkrét, jó cselekedetet emelje ki.
- Jutalmazási módszerek: szóbeli dicséret a csoport és szülők előtt egyaránt, gesztus, pillantás, mimika.

- Az óvónő törekedjen arra, hogy minden gyermek reálisam ismerje meg testi, lelki, szellemi értékeit, ugyanakkor tudja azt is, hogy melyek a hiányosságai.

Az óvodapedagógus feladatai:

- a tanulást támogató környezet biztosítása
- épít a gyermek előzetes tapasztalataira, ismereteire.
- ismerje meg az egyes gyermekeket, és fejlessze őket az egyéni képességek figyelembevételével.
- a gyermek megismerési vágyának, sokoldalú érdeklődésének kielégítése
- úgy tervezi a tevékenységeket, sok több érzékszervre hason
- értelmi képességek fejlesztése (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás);
- a gyermek önállóságának, figyelmének, kitartásának, pontosságának, feladattudatának fejlesztése;
- olyan helyzetek teremtése, amelyben felfedezhetnek, kipróbálhatják önmagukat, cselekvéses tanulással, felfedezéssel tapasztalatokat szerezhetnek és megismerhetik saját teljesítőképességüket;
- minél több sikerélményhez próbáljuk juttatni őket, mert az növeli önbizalmukat;
- el kell érünk, hogy, hogy a gyermek ne kudarcként élje meg a sikertelenséget, mert ez visszahúzódomá teszi és alul értékeli önmagát (differenciált feladatadás, egyéni bánásmód);
- törekszünk arra, hogy a kötetlen foglalkozások minél játékosabb formában történjenek; kivéve az SNI gyermekeket, akiknél a napi és hetirendből adódóan kötött formában történik a fejlesztés
- az ismeretek elmélyítésére és korrigálására minél több időt és lehetőséget biztosítunk.

7.A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

Az óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi, lelki és szociális fejlődésének elősegítése.

Hosszú távú célja a boldog felnőttkor megalapozása, rövidtávú az iskolaérettség elérése.

A kisgyermek többsége az óvodáskor végére a következő együtttható tényezők hatására- a gyermek belső érése, a családi és óvodai nevelési folyamatának eredményeként- eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget.

Az érettség mutatói:

- A gyermekeknek természetes, belső igényükké válik a mozgás és annak szeretete, mozgásuk összerendezett, ügyes, megfelelő ritmusú. Biztosan mozognak környezetükben. Cselekvőképességük gyors, mozgásukban kitartóak, képesek a testrészek, helyzetek, mozgások, téri irányok pontos megértésére, megnevezésére.

Megfelelő a tér- és időtájékozódó képességük.

Cselekvőképességük gyors, mozgásukban kitartóak, képesek a testrészek, helyzetek, mozgások, téri irányok pontos megértésére, megnevezésére. A meg tanult mozgásokat változatos kombinációkban és helyzetekben is képesek alkalmazni.

Képesek a szem-kéz, szem- láb koordinációt és az egyensúlyérzéklet igénylő feladatok, gyakorlatok végrehajtására különböző kézi szerek, torna eszközök használatával.

Szívesen vesznek részt szervezett mozgásokban, játékokban és maguk is kezdeményezik ezeket.

- Környezetükben biztonsággal tudnak tájékozódni. Képesek a térben biztonsággal tájékozódni, ismerik a jobbra-balra irányokat, értik és tudják követni azokat, illetve a helyeket kifejező névutókat.
- A munkavégzéshez használt eszközöket önállóan, rendeltetésszerűen használják. A tevékenységek után azokat a helyükre elrakják
- Emberábrázolásukban megjelennek a részformák és a legegyszerűbb mozgások jelzései. Önállóan is tudják alkalmazni a különböző technikákat. .
Képesek önállóan anyagot, témát választani.
Forma ábrázolásuk változatos, képesek hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket.
- A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. A szűkebb és tágabb környezete iránt egyre nagyobb érdeklődést mutat. A különböző tevékenységek felkeltik érdeklődését.
- A képszerű gondolkodását felváltja az elvont gondolkodás, az elvont fogalmakon át eljut a műveletek elvégzésének szintjéig.
Felismeri az analízis-szintézis műveleteit – a rész-egész viszonyait -, amely az olvasás, írás, számolás tanulásánál fontos.
10-es számkörben biztosan számol, ismeri a több-kevesebb, kisebb-nagyobb fogalmát
Érthetően, folyamatosan kommunikál, gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában fejezi ki.
- Vannak elemi ismeretei az őt körülvevő világról, felismer összefüggéseket.
- Problémahelyzetekben törekszik a megoldás keresésére és szívesen kísérletezik.
- Rendelkezik ismeretekkel a környezet védelmének fontosságáról, jelentőségéről. Ismeretekkel rendelkezik a természeti környezet területén: a közlekedési eszközökről, szabályokról, az évszakokról és azok jellemzőiről, a napszakokról, a növényekről, az állatokról, színekről, az emberi testről. Ismerik saját személyes adataikat, családjuk adatait, szüleik és más emberek foglalkozását, lakóhelyük nevezetességeit, környezetük néhány intézményét.
- Képesek a világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek a felismerésére, elemi ok-okozati összefüggések felismerésére.
- Az egyszerű matematikai kifejezéseket alkalmazzák, a 10-es számkörben biztonsággal tudnak számolni. Vannak ismereteik a halmazok, geometria, relációk témakörében. Képesek összehasonlítani, csoportosítani, összemérni, azonosítani.
- Aktívan, tevékenyen részt tudnak venni egy-egy matematikai probléma megoldásában.

- Érdeklődnek környezetük tárgyai, jelenségei, összefüggései iránt. Szándékos figyelmük életkoruknak megfelelő, képesek a figyelemösszpontosításra.
- Képesek az elsajátított ismeretek szándékos felidézésére.
- Tanulási képességeik fejlettsége lehetővé teszi számukra az iskolai tanuláshoz való pozitív viszonyt.
- Óvodáskor végére kialakul belső érdeklődésük, szeretetük az irodalmi és művészeti alkotások iránt. Igénylik a mesehallgatást, ábrázoló tevékenységeket.
- Tudnak egyszerű formákat mintázni elképzelés és megfigyelés felhasználásával.
- A zenehallgatásnál figyelmesen végig hallgatják az élő zenét, az óvónő énekét, hangszeres előadásokat.
- Tevékenységeik alkalmával színhasználatukban érvényesítik a változatosságot. Alkotásaikban képesek kifejezni gondolataikat, élményeiket.
Az ábrázoló tevékenység önkifejezésük egyik eszközévé vált, azt az alkotás öröme, az örömteli cselekvés jellemzi. Igénye alakul ki az alkotásra, önkifejezésre, környezetalakításra és befogadásra, alkalmazzák a képi kifejezés változatos eszközeit.
- Felismerik a dallamot, ritmusmotívumot tudnak létrehozni, visszatapsolni, tudnak dallamot bújtatni, visszaénekelni. Érzékelik a halk-hangos, magas-mély, gyors-lassú közötti különbséget. A tárgyak és környezet zöreijhangját meg tudják különböztetni. Megkülönböztetik az egyenletes lüktetést a dal ritmusától. Tudják mindkettőt mozgással, járással, tapssal megkülönböztetni.
- Hangzás, hangulat, érzelem és alkalom egységében érzik és értik a hallott versek költői képeit.
Mesehallgatás közben képesek belső képalkotásra, azok kifejezésére.
Szeretik, becsülik, óvják a könyveket, örömmel lapozgatják, nézegetik azokat.
- Az udvariassági formák betartásával kommunikál.
- Beszédének tagoltsága, hangsúlya, hanglejtése megfelel anyanyelvünk követelményeinek. Folyamatosan összefüggő mondatokkal fejezi ki magát.
Önálló véleményalkotásra is vállalkozik. Szívesen mondanak általuk kitalált történeteket, melyet örömmel mesélnek. Szívesen báboznak, dramatizálnak önmaguk és társaik örömére.
Érthetően, tisztán, folyamatosan, életkorához mértén árnyaltan fejezi ki érzelmeit, gondolatait, szükségleteit, használja a különböző mondat- és szószerkezeteket, szófajokat. Szókincse életkorához mértén bő, beszédfejtése kialakult, végighallgatja, megérti mások beszédét.
- Érzelmi élete gazdag, érzelmeit kifejezi, bízik önmagában.
- Környezetük megismerése során ismerik és alkalmazzák a kulturált élet szokásait, az elfogadott viselkedésformákat, az érzelmi és erkölcsi viszonyokat. Kialakult bennük a természet szeretete, a természet tisztaságának, szépségének tisztelete.
- A gyermek a csoportjában otthonosan mozog, tevékenykedik, ragaszkodik óvodájához, biztonságban érzi magát és érdeklődik társai, barátai iránt.
- Konfliktus helyzetben keresi a megoldást, kompromisszumra képes.

- Feladat és szabálytudata kialakult, munkájában önálló, kitartó, átérzik annak felelősségét. Szívesen vállalnak munkajellegű feladatokat, megbízásokat. Szívesen vállalnak feladatokat a közösség érdekében is. Feladatvégzésükre a kitartás a jellemző.
- A környezet rendjének, értékeinek megóvása belső igényükké vált, megalapozódik bennük egy tudatos és környezetbarát szemlélet. A gyerekek ügyelnek saját személyük, személyes dolgaik és környezetük tisztaságára.
- Felébred bennük a természet szeretet, a természet tisztaságának, szépségének tisztelete. Együtt érez másokkal, érzelmeit felismeri, sőt lehetőség szerint képes a megoldás megkeresésére.
- Képes kapcsolatot teremteni és fenntartani kortársaival és az őt körülvevő felnőttekkel. Képes együttműködni társaival, és az őt körülvevő felnőttekkel.
- Kellő önbizalommal rendelkezik, formálódik reális önértékelése. A társas együttléthez nélkülözhetetlen szabályokat, szokásokat ismeri, betartja, sőt másokat is figyelmeztet arra.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatosan speciálisan képzett szakemberek segítségével folytatott pedagógiai munka mellett érhetjük el a kívánt fejlettségi szintet. Az iskolai életre való alkalmasság megállapításához szakértői vélemény és javaslat, valamint az intézmény pedagógusainak véleménye irányadó.

8. Gyermekvédelem

Célunk a veszélyeztetettség, a hátrányos helyzet korai felismerése, okainak feltárása, a károsító tényezők megszüntetésében való segítségnyújtás a gyermek személyiségi jogainak tiszteletben tartásával

Az intézményben gyermekvédelmi felelős tevékenykedik, ő koordinálja a gyermekvédelmi feladatokat, konzultál az óvónőkkel a hátrányos helyzetű gyermekekről. Szükség esetén az érintett gyermekeknél családlátogatáson vesz részt. Rendszeres kapcsolatot tart a Gyermekvédelmi Szolgálat szakembereivel, szükség esetén intézkedik a hátrányos helyzetű gyermekek érdekében, melyről a csoportos óvónőt és az óvodavezetőt rendszeresen tájékoztatja. A munkája során tapasztaltak alapján javaslatot tesz az óvoda vezetőjének, illetve a Gyermekvédelmi Szolgálat szakembereinek. Szükség esetén a Polgármesteri Hivatal Gyámügyi Csoportjának a gyermek megfelelő ellátása, védelme érdekében.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A családlátogatások tapasztalatainak figyelembe vételével a gyermekekről folyamatos feljegyzéseket készít, ill. folyamatosan figyelni csoportjában azon gyermekeket, akik bármely okból veszélyeztetettek, vagy veszélyeztetetté válhatnak.
- Tapasztalatairól konzultál a gyermekvédelmi felelőssel, aki szükség esetén megfelelő lépéseket tesz.
- Segítséget nyújt a problémás nevelési helyzetek megoldásában

- Ügyel arra, hogy a gyermeket (bármilyen okból történő veszélyeztetettsége esetén) hátrány ne érje, illetve személyiségi jogait tiszteletben tartja.
- A csoportjába tartozó gyermekeket arra neveli, hogy bármilyen okból veszélyeztetett gyermek személyiségét elfogadják.

Gyermekvédelmi dokumentumaink

- hátrányos és veszélyeztetett gyermekek nyilvántartása.
- rendszeres óvodába járás ellenőrzésének feljegyzései.
- a gyermekvédelmi felelős dokumentációja, tervezése, eseteirásai.

9. A Pedagógiai Program bevalásának rendszere, a felülvizsgálat rendje

A Pedagógiai Program módosításának lehetséges indokai:

- szervezeti átalakítás,
- a nevelőtestület tagjai más program bevezetéséről döntenek
- a törvényi előírások módosulása, változása az ebből adódó feladatok kidolgozása és beépítése.

A pedagógiai program átfogó felülvizsgálatát az óvodavezető végzi, és a Nevelőtestület fogadja el.

Jóváhagyását az intézményvezető teszi meg.

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Jelen Pedagógia Programot az intézmény Nevelőtestülete tárgyalta, véleményezte, és jóváhagyta.

Határozat száma: 265/2017

Időpontja: 2017. 04. 28.

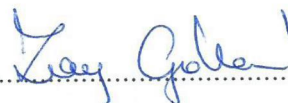
Kihirdetés időpontja: 2017.04.28.

Jegyzőkönyv mellékletben.

.....

SZK. elnök

.....

KT elnök

T. J. K.